

DELAVSKA ENOTNOST

LETNIK XI., št. 45.

GLASILO SINDIKATOV SLOVENIJE

LJUBLJANA, 31. OKTOBRA 1937

Šestemu partijskemu kongresu

borben delavski pozdrav!

Samo nekaj dni nas loči od drugega novembra, to je od dne, za katerega je sklican v Zagreb šesti partijski kongres. (Pred tem je bil znani peti kongres, ki se je sestel pred štirimi leti v Beogradu.) Vsekakor je partijski kongres za delavce pomemben dogodek. Kako to? Prava delavska partija, taka kakršno imamo pri nas, se bojujejo za koristi delavskega rodu. Ona hoče, da se v življenju uveljavi vse tisto, kar hoče in do česar ima delavski rod polno pravico. Seveda se en del delavcev svojih pravic bolj jasno zaveda, en del pa manj, ali pa jih sploh šele samo slutiti. Toda v Partiji se zbirajo delavci, ki se dobro zavedajo družbenih pravic de-

trpko stisnilo srce in ob kateri je človeštvo obstajalo.

Toda, to je samo ena stran spoznanja tistih težkih dni. Takrat pa smo delavci spet ponovno spoznali, kako zvesto, smelo in neuklonljivo utripuje v našem delavskem gibanju naše srce — naša Partija. Saj imajo delavci svoje delavske stranke, toda tako zveste delavskega rodu in delavskim načelom kot je nam naša Partija, pa menda nima delavstvo nikjer več, ali pa je takih srečnikov bore malo. Kdor koli bo nekdanj pisal o naši deželi in njenih ljudeh po pravici in pošteno, tega ne bo smel zatajiti, ker bo drugače malo, bore malo vedel povedati.

Partija je torej v nas prižgala misel komunarjev in nas smelo ter odločno popeljala v boj za to, da ta misel postane življenje. In s tem bojem so izpolnjena ta štiri leta nazaj v našem družbenem življenju. Plod tega boja je delavsko upravljanje, te kali naših komun, ki se je uveljavilo že skoraj na vseh področjih družbenega delovanja. Tako je Partija obvarovala naš rod pred tem, da bi moral ječati ponižan, osleparjen in zasramovan pred sovjetskimi birokrati, ki bi mu s svojo tehniko merili »pravice«. Namesto tega je danes naš rod v strastnem delu za svoj lepši jutrišnji dan in si sam kroji svoje pravice in postave.

Vse to so vzroki, da delavci čutimo kongres kot našo zadevo, kot nekaj našega. Kdo bi tako na kratko znal in mogel povedati, kaj vse nas je Partija učila v teh štirih letih, kar nam je obilo koristilo? Tega je toliko, tega je ogromno!

Kako klavni in bedni so vsi tisti, ki bi radi naši Partiji odrekli take vrline! Saj se poznamo. Oni bi take vrline radi zaničali samo zato, ker jih sami nimajo, ker jih ne morejo imeti. Sploh pa — o vrlinah Partije ni poklican nihče drug soditi kot delovni ljudje sami, ker je to naša Partija in ker samo mi vemo, kako utripuje to naše srce v našem delavskem gibanju. Kdor sodi drugače, kot sodi delavski rod, ta ni nenaklonjen samo Partiji, ampak nam — delavskemu rodu. Tega pa se, k sreči, mi dobro zavedamo. Zato pa pravimo: Kdor hoče čuti, kaj hoče in za kaj se bori delavski rod naše domovine, naj pristupne partijskemu kongresu pa bo zvedel! Tam se bo čula naša beseda in naša misel — jasno in odločno.

Zato tudi slovenski delavci od srca iskreno pozdravljamo kongres in vse tisočere in tisočere komuniste, ki vse svoje življenje tako srčno in nesebično posvečajo delavski stvari!

E. Delacroix: Julijska revolucija, ena najpomembnejših umetnin, ki ponazorjuje boj revolucionarnih množic za svobodo. (Izvirna slika je shranjena v veliki galeriji slik v pariškem Louvru.)

lavskega rodu, ki neumorno in vztrajno iščejo poti in načinov za to, kako bi se dalo te pravice uveljaviti, ki goreče pridobivajo in navdušujejo vse delavce za to, da se za svoje pravice uporno in solidarno bojujejo, ki žrtvujejo za to plemenito človečansko delo ne samo nekaj prostih večerov, ampak vse svoje življenje.

Zato je tudi povsem razumljivo, da se delavci zanimamo za partijski kongres in da mu bomo z mislimi in srci prisluhnili. Toda ne samo to. Delavci smo v ogromni večini tudi sodelovali v politični pripravi kongresa. Kako to?

Naši člani Partije so javno, z vsemi nami razpravljali, kdor je le hotel priti na partijska zborovanja, o svojem delovanju in o zadevah, ki jih bodo pretresali na kongresu. Kako to? Cisto enostavno! Pri nas člani Partije niso »ljudje iz posebnega testa in kova« (kakor sebe radi imenujejo sovjetski birokrati), ampak so preprosti in poštene delavci kot vsi ostali, z enakimi hotenji in težnjami in z enakimi pravicami v javnem delovanju, samo da so se z vso gorečo vnemo iskrenih revolucionarjev posvetili boju za delavske koristi in pravice. Zato pa delavci ne bomo le prisluhnili kongresu, ampak smo na partijskih zborovanjih tudi dali svoj delež k delu kongresa.

V času med obema kongresoma, to je v zadnjih štirih letih, je naša Partija smelo in odločno vplivala na tok družbenega dogajanja. Nekako v obdobju pred petim kongresom je prišlo naše življenje na razpotje. Vsi skupaj smo stali pred zgodovinsko odgovorno odločitvijo. Dve poti smo imeli! Ali naj krenemo smelo in vztrajno na pot prave delavske demokracije, na pot delavskega upravljanja, na pot komunarjev, naprej od tam, do kjer je doslej uspelo priti delavskim revolucionarjem? Ali pa obstanemo in po vzoru »sovjetskega starejšega brata« zaidemo v »slepo ulico«, kjer naj nad delavci zagospodujejo s knutami »partijski« pandurji in birači »genialne« glave državnih birokratov.

Naša Partija ni izbirala, čeprav odločitev ni bila lahka. Odločili smo se za to pot komunarjev. To so nam neodpustljivo zamerili sovjetski birokrati in so nam dali kaj kmalu to tudi razumeti. Naša pota so se razšla, so se morala raziti. Za onega, kdor hoče imeti hlapce in za onega, kdor noče v nobenem imenu hlapčevati, — za ta dva res ni in ne more biti prostora pod eno in isto streho.

Kaj kmalu smo začeli spoznavati trpko resnico o »starejšem bratu« in njegovih »socialističnih« pogledih. Z vso silo in srdom užaljene veličine, ki ji je med prsti ušel plen, katerega je hotela pravkar pohrustati, se je sovjetska birokracija skopala na našo domovino. Začela je s svojo umazano in krvavo raboto, ob kateri se nam je

PRED VOLITVAMI OBČINSKIH ODBOROV IN OKRAJNJIH ZBOROV PROIZVAJALCEV

V NAS JE ZAŽIVELA MISEL KOMUNARJEV

Občine bodo postale delavska žarišča

Ze nekaj časa sem prevzemajo različna družbena in javna opravila v naši domovini v svoje roke delavski samoupravni organi. Ti nastajajoči delavski organi seveda niso nič drugega po svojem bistvu, kot prve kali delavskih skupnosti — komun, kot jim navadno pravimo. Zato vidimo v njih delavci zametek prave delavske demokracije.

Zamisel o komunah ni nova

Seveda sama zamisel o delavskih skupnostih ni nova niti ni izšla pri nas. Nasprotno, že dokaj stara je. Zasedimo jo celo v rani mladosti delavskega gibanja. Toda, tedaj je bila ta zamisel še silno neizoblikovana, predvsem pa si delavstvo še ni znalo najti poti in načinov, da jo uveljavi v življenju. Zato je tudi nosila ta misel nekdanj bolj pečat vročih čustev, hotenj in teženj poniževanega in zapostavljenega delavstva kot pa pečat neposrednega delavskega razrednega boja. Velik korak naprej so napravili v tem pogledu francoski delavci, ki so v svoji proletarski revoluciji zoperstavili stari družbeni ureditvi in njenim organom delavske komun. Zato tudi po vsej pravici nosijo ime prvih komunarjev. Od francoskih komunarjev pa do današnjih dni je bilo o komunah komajda čuti, čeprav težnja po delavskih skupnostih v delavskih srcih ni mogla zamreti.

Na razpotju: ali v komunu, ali v slepo ulico

Ne samo, da ni zamrla v delavskih srcih želja po komunah, ampak sam napredni delavski boj ne more mimo komun. Ali preraste ta boj v delavsko neposredno upravljanje in uspe, ali pa se znajde v slepi ulici, kjer ga duši móra oblastnikov, samozvancev — birokratizem. Tudi pri nas smo obstali pred tem — odločili smo se za pot delavskega samoupravljanja. To je bila velika, smela, revolucionarna odločitev, za katero se je tako vneto zavzela naša Partija. Gotovo je prav v tem prišla do izraza njena izredna revolucionarna veličina in moč. Take sile in moči, recimo, sovjetska partija ni imela. V tem je v prvi vrsti njena zgodovinska odgovornost za to, kar se je z revolucionarnimi silami Sovjetske zveze v »slepi ulici« potem dogodilo.

Klice delavske skupnosti

To, kar pri nas sedaj imenujejo klice delavskih skupnosti, to je šele začetek. Toda začetek je tu. Važno je sedaj predvsem to, da vemo, kaj pričakujemo od teh organov. Če to vemo, jih bom znali usmerjati in varovati pred vplivi, ki bi jim lahko škodovali.

Kako jih usmerjati? Organi delavskega samoupravljanja se javljajo šele na posameznih področjih javnega in družbenega udejstvovanja. V bodoče kaže te organe med seboj povezati, ker se zadeve, ki jih posamezni organi urejajo med seboj, zelo prepletajo. Žarišče, okrog katerega naj bi se ti organi na okrajnem in mestnem področju tesneje zblížali v delavsko skupnost, so nedvomno sveti proizvodjalcev.

Matica bodočih komun — sveti proizvodjalcev

Seveda je v zadnjem času tudi splošen družbeni položaj naših organov oblasti v pogojih delavskega upravljanja moral biti spremenjen. Bodoči okrajni in mestni ljudski odbori bodo imeli dve zbornici: Zbornico proizvodjalcev, ki jo je že narekovala potreba po rasti delavskega upravljanja, in

Nadaljevanje na 6. strani.

G. A. Kos: Ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije, ki je bil leta 1937

Internacionala

Ustanite, v suženjstvo zakleti, ki jarem vas teži gorja. Zdaj pravda stara k borbi sveti vas kliče za prostost sveta. Ta svet krivičnosti razbijmo, do tal naj boj ga naš podre; nato svoj novi svet zgradimo, bili smo nič, bodimo vse!

Nihče ne da nam odrešenja, ne carji, kralji in ne bog; osvoboditev iz trpljenja bo delo naših lastnih rok. Sami razbijmo jarem sužnji, ki tlači nas že tisoč let; zdaj kujmo, bratje, kujmo družni človeštvu boljši, lepši svet.

Mi vse ustvarjamo na svetu, zato naj vse bo naša last; zato naj delavcu in kmetu pripada tudi vsa oblast. Ko vse lenuhe in tirane uniči naša trda pest, krivice bodo vse pregnane, svoboden rod vasi in mest.

Že se ljudstvo je zbralo, v zadnji boj že hiti, da z Internacionalo prostost si pribori.

KRIVIČNI OČITKI

Nekaj misli o delitvi dobička v gospodarskih podjetjih

V zadnjem času so začeli nekateri kar napredek očitati delovnim kolektivom, ker so razdelili presežke plačnih skladov, takojmnovalne dobičke. To očitjanje je pri nekaterih prešlo že kar v modo. Na koncu končev, če bi šlo tako naprej bi človek dobil vtis, da je »greh«, če delovni kolektiv razdeli opravljeno dosežen dobiček. Zakaj pa so potem v našem gospodarskem sistemu sploh predvideni — bi bilo potem končno vprašanje.

Pa se malo pogovorimo! Deliti dobiček, ki ga je podjetje opravljeno doseglo, ni nobena pregreha. Nasprotno, to je ena izmed uzakonjenih oblik našega nagrajevanja delovnih kolektivov za dobro in uspešno gospodarjenje. Vsi splošni očitki proti delitvi dobička, proglašanje delitve dobička za prekrške in pregrehe so krivični. Nekaj takega lahko očita delovnim kolektivom nekdo, ki ni razumel našega načina nagrajevanja, ali pa posamezni ozkosrčni »filistrici«, ki so — oprostite — nevoščiljivi delovnim kolektivom, ker dobivajo tako priznanje za svoje delo. Ti pa so napravili največ hrupa in največ krivičnih očitkov.

Povsem nekaj drugega pa je graja nekaterih dejanskih napak, ki so se pokazale pri dosedanjih delitvah. Na te pa kaže opozorjati, ker so naspotne duhu nagrajevanja in ker se največje zelo maščujejo kolektivni, ki jih je napravil. Take napake so napravili recimo kolektiv, ki so delili »navidezne dobičke«. Recimo, kolektiv ni poravnal svojih obveznosti napram drugim kolektivom, pa je na lepem imel veliko denarja in so delili. Seveda, ko so potem čez čas vse poravnali, pa niso mogli kriti niti svojih obveznosti do skupnosti in primerilo se je, da potem niso dobili niti polnih plač. Ponekdo so imeli veliko staro zalogo, na so jo sedaj prodali, in delili. Seveda tudi to ni bilo čisto v redu. V nekaterih podjetjih, ki zaradi različnih vzrokov nimajo pravilno odmerjenih družbenih obveznosti, dosega tudi dobiček, si delajo utvare, da so tako zelo produktivni in potem dele neopravičeno visoke vsote. Takji pojavi so bili.

Toda, če primerjamo vsote doseženih dobičkov in vsote neopravičeno izplačanih do-

bičkov vidimo, da so kolektivni daleko manj razdelili, kot bi lahko. Kaj se to pravil? Da na splošno delovni kolektivni prav gospodarijo s temi sredstvi in z njimi varčno razpolagajo, da pa so nekateri posamezni primeri, kjer so pogrešili. In še v takih primerih gre predvsem za to, da je kolektiv nasledil nekim birokratom ali pa nekim samogolnim lenopropolietarskim ostankom. Te stvari pa kaže ostro pograjati in one, ki z napuščenimi pojavnimi zavestno zavajajo delovne kolektive v nepravno in škodljivo sklepe, tudi kazensko klicati na odgovornost.

Se nekaj besed o svrhi, v katero se uporabi dobiček, ki ga razdelijo kolektivni. Nekateri očitajo kolektivom, da vse razdele med člane kolektiva za zasebno uporabo in da premalo mislijo na splošno družbene, njihove skupne potrebe, kot so obratne izbolsave, varnostne in sanitarne naprave, prispevki za stanovanjski fond, zdravstvene in prosvetne ustanove ipd., to je za stvari, ki vplivajo na življenjske pogoje kolektiva in ki jih ponekod precej zanemarjajo.

Ta očitek je precej utemeljen in kaže o njem razmisli. Seveda, ob prvi delitvi dobička je bilo malo razumljivo, da so marsikje »globle segli«, ko so delili med člane in je potem malo ali pa nič ostalo za skupne potrebe. Sedaj, to je v bodočem pa bo kazalo malo bolj premisliti.

Nobeden dober gospodar namreč celotnega dobička ne spravi vnaše in vnaše kot pravilno, ampak vedno dobičen del porabi tudi za izboljšanje proizvodnje (ker mu potem daje še več dobička) in pa za družbene potrebe (stanovanja, socialne ustanove itd.). Kakor koli so bili kapitalisti, recimo, požrešni na dobičke, ki so jih jim seveda delavci ustvarjali, tako je res, da so del teh dobičkov porabili za gradnjo tovarn (toda ne zaradi človekoljubja, ampak, ker so vedeli, da bo potem še več dobička) in za stanovanjske objekte (predvsem za so in za svoje družine), asanacijske naprave, prosvetne in zdravstvene ustanove in podobno.

Delavci, ki razpolagamo s plodovi svojega dela, moramo za to dobičke še bolj smotrno in bolj človekoljubno uporabiti. V nekaterih podjetjih bi lahko kupili nekaj strojev ali

strojnih naprav, obnovili obstoječe naprave pa bi za to lahko zaposlili nekaj nezaposlenih. To je vendar plemenito, delavsko dejanje. Gospodarsko korist pa bi imel spet kolektiv od tega. Enako je z gradnjo stanovanj, popravilom cest itd., ki ima vse dvojni učinke: zaposlilo delovne moči, ki se nujno nimajo dela in urejamo prepotrebne objekte.

Z vsem tem pa ni rečeno, da je »greh« deliti tudi med člane. Ne, ampak treba je imeti mero. Predvsem pa moramo delavci znati bolje gospodariti, kot kdor koli s plodovi svojega lastnega dela.

UPRAVIČENA ŽELJA USLUŽBENCEV TRGOVSKIH PODJETIJ

Za eno prosto popoldne v tednu gre!

Do nedavnega so bili uslužbenci trgovskih podjetij v Ljubljani kar zadovoljni z delovnim časom. Enkrat v tednu so imeli prost popoldan. Trgovski lokali so bili zaprti in uslužbenci so takrat izvršili svoja opravila ali pa so svoj prosti čas izkoristili za strokovno izpopolnitev. Nekaj časa sem pa imajo to potrebno delovno udobnost le še uslužbenci prodajal Družave založbe in nekaterih drugih trgovskih obratov. Ostali trgovski uslužbenci pa delajo od ponedeljka do sobote dopoldne in popoldne.

Uslužbenci trgovskih podjetij so na svojih sestankih že večkrat negodovali proti tak imenovanemu neprijetnemu obratovalnemu času. Nasproti tem upravičenim težnjam, da bi trgovski uslužbenci imeli vsaj eno popoldne tedensko prosto, nekateri ugovarjajo. Pravijo, da so zahteve po prostem popoldnevu provincializem in da je takim željam nemogoče ugoditi, ker si delovni ljudje ne bi mogli nakupiti tisti dan stvari, ki jih potrebujejo. Toda ti ugovori so jalovi. Naše tržišče je že tako bogato založeno in trgovska mreža tako gosto razpredena, da je prav vsem delovnim ljudem omogočen nakup potrebin dopoldne in popoldne, skratka ves dan. To ne bi prav nič motilo, če bi bilo nekaj trgovin popoldne zaprtih. Tudi trditve o provincializmu ne držijo. Tako urejen delovni čas, kakor je že bil v Ljubljani, je uveden tudi v drugih mestih naše države.

Delavsko samoupravljanje se v večini podjetij uspešno razvija in uveljavlja. V vodstvu podjetja »Planica šport« v Ljubljani pa so mačehovski do delavskega upravljanja. Nikakor nečeno razumeti, da je treba gospodarska podjetja osamosvojiti in jih osvoboditi nekdanje AOR-ske odvisnosti. »Planica šport« v Ribnici, ki je po vsem svojem ustroju in delu ne le obrat, ampak samostojno podjetje, je še vedno v sklopu podjetja »Planica šport« v Ljubljani. Vodstvo podjetja v Ljubljani je pa gluho za vse težnje

kolektiva v Ribnici, da bi sami upravljali svoje podjetje. Celo surovo so hoteli te težnje zadušiti.

Pred časom je delovni kolektiv »Planica šport« v Ribnici na članskem sestanku sindikata sprejel spomenico, v kateri zahteva, da mu dovoli vodstvo v Ljubljani, da se osamosvoji in začne sam upravljati. V Ljubljani so se celo razhudili, češ »kaj pa mislijo v Ribnici, jim bomo že mi pokazali in povedali, kdo je njihov gospodar!«

V Ljubljani so sklicali odprt partijski sestanek. Povabili so tudi enega predstavnika iz Ribnice in to obratovodjo ribniškega obrata. Na sestanku so ga temeljito oprali: očitali so mu, da je oportunist, lokalpatriot in razbijatelj v delovnem kolektivu. To so mu očitali zato, ker se v Ribnici bore za osamosvojitve in zato, ker so od tam večih pograjal delo ljubljanskega vodstva, ki ima druge kolektive samo za »molzne krave!«

Poleg tega »poduka« pa so v Ljubljani sklenili, da se v dvema osebnima avtomobila odpelje nekaj zastopnikov vodstva v Ribnico in tam uredi stvari na kraju samem ter »razkrinkajo« obratovodjo. Res so prišli, toda na sestanku niso prodri. Kolektiv je soglasno zahteval, da se obrat osamosvoji, da se izvoli delavski svet, oziroma upravni odbor, ki naj upravlja v bodoče podjetje. Ta zahteva je tem bolj opravičena, ker bodo v Ribnici začeli izdelovati proizvode, potrebne zdravstvenim ustanovam.

V upravi »Planica šport« v Ljubljani niso mirovali, niti se niso premislili. Ubrali so drugo pot. Izdali so odločbo, s katero so premestili obratovodjo iz Ribnice v Ljubljano, v tehnični sektor, seveda »po potrebi«. Obratovodja se je premestil upr in zato so ga čez nekaj dni odpustili. In...?

Tako si v vodstvu podjetja »Planica šport« v Ljubljani predstavljajo upravljanje ne po neposrednih proizvajalcih, ampak po neposrednih birokratih. Seveda so naleteli na kolektiv, ki se predobro zaveda svojih pravic in ki prav dela, če se je upr komandiranj, ki duši delavsko upravljanje! Jakob Kvas

IZ DELA POSREDOVALNICE ZA DELO V CELJU

POSTOPEK PA TAK

Šestkrat je potovala iz Rogoške Slatine v Celje zato, da so ji na koncu povedali, da ne bo dobila oskrbnine

Tovarišica Rozalija Oset iz Rogoške Slatine je bila do avgusta meseca v službi v industrijski soli Steklarne v Rogoški Slatini. Tam so ji odpovedali in se je prijavila posredovalnici za delo.

Ko je bila drugič v Celju, so jo zavrnili, češ da nima v redu delovne knjižice. Delovno knjižico je uredila in spet potovala v Celje. Sedaj pa so zahtevali, naj prinese potrdilo o premoženju. Ko je tudi to prinesla, so zahtevali še potrdilo o skupnem gospodinjstvu. Potem pa so ji dejali, da nimajo več kredita za izplačevanje oskrbnine. Zahtevali so, naj se oglasi še šestič, takrat pa so ji povedali, da naj prinese potrdilo o očetovih prejemkih. No, in je potovala še sedmič v Celje. Tokrat pa so ji dali odločbo, da ni upravičena na oskrbnino za začasno nezaposlene.

NEKAJ O »OŽJI SPECIALIZACIJI« ŠPECERIJSKIH TRGOVIN

Nepotreben in škodljiv predois

je kriv, da si gospodinjne ne morejo v špecerijskih trgovinah kupiti vsakodnevnih gospodinjskih potrebščin

Gospodinj, ki stanujejo v ljubljanskem predmestju in tudi tiste v središču mesta, so dostikrat upravičeno nejevoljne. V trgovini s špecerijo kupijo to in ono, in ko hočejo kupiti še kis, sol, milo, metlo, čistilna sredstva, ribarico, krompir ali druge gospodinjske potrebščine, jih mora prodajalec, rad ali nerad, napotiti v drugo trgovino. Seveda, preden gospodinja najde trgovino, kjer bo lahko našla vse, kar potrebuje za svoje gospodinjstvo, izgubi precej časa. Dostikrat se zgodi, da mora gospodinja zaradi malenkostne gospodinjske potrebščine, ker te ne dobi v špecerijski trgovini, odhiti v oddaljeno trgovino, iz predmestja celo v središču mesta. Neprijetno je predvsem to, da mora gospodinja najosnovnejše gospodinjske potrebščine, ki so jih vedno našli v eni trgovini, kupovati v raznih prodajalnah. Zakaj vse to?

Vsemu temu je vzrok tako imenovana »ožja specializacija« trgovin. Ze v marcu mesecu so bile trgovine razdeljene po specializaciji. Izšlo je navodilo, ki določa, da se trgovine z živili in gospodinjskimi potrebščinami še »ožje specializirajo«. In tako smo dobili špecerijske trgovine, kjer ne prodajajo takih gospodinjskih potrebščin, kot so ribarice, čistilni pribor, metle, krompir in tako dalje.

Če je tako imenovana »ožja specializacija« res potrebna v središču mesta, kjer na vsakem koraku naletiš na trgovino, je ta popolnoma odveč v predmestju, kakor so Siška, St. Vid ali Moste, kjer so trgovski obrati bolj redki. Mogoče bo kdo ugovarjal, da našteje gospodinjske potrebščine ne spadajo v špecerijsko trgovino. Mislim pa, da te vsekakor bolj spadajo v špecerijo, kakor pa namizno olje, mast ali druga živila, ki so tudi gospodinjske potreb-

ščine, v delikatnih trgovinah, kar pa je po omenjeni specializaciji predvideno. Po vsem ljubem svetu pa je tako, da gospodinja dobi v špecerijski trgovini poleg živih vsa najnujnejša gospodinjska čistila itd.

Ali ne bi bil že čas, da bi s takimi »specializacijami« pri nas že prenehali, ker to ovira poslovanje trgovin in povzroča opravljeno negodovanje med gospodinjami.

Nuša Binder, Ljubljana

Različna pota - a podobni smotri

O delavskih gibanjih, s katerimi sodelujemo

Na kongresu naše Partije bodo razpravljali tudi o odnosih našega delavskega razreda z delavskimi in socialističnimi gibanji v svetu in o plodovih, ki so jih rodili ti naši odnosi. Prav je, da delavci že pred kongresom proučimo te odnose in spoznamo, s kom vse sodelujemo, kakšna so delavska gibanja in kakšne uspehe so žela v svojem boju.

Sovjetski birokrati so se dolga leta trudili, da bi nam dokazali, kako je vsaka stranka protidelavska in protisocialistična, če ne dela tako, kakor oni zahtevajo, če predpostavljajo delavske interese, ki jih oznanjajo pridigarji iz Moskve. Toda, kakor drugje, se jim tudi te nakane niso posrečile. Naše delavske gibanje je našlo samostojno pot in na tej poti mnogo prijateljev, ki jih vodijo podobne ideje in podobne težnje, kakor vodijo nas, in v glavnem pa poštene težnje. Seveda pa je treba pri tem razumeti, da so pota socialističnih gibanj v svetu različna, kot je različna zgodovina pot posameznih narodov. Razumeti je treba, da se socializem ne poraja in zmaguje po nekem že naprej določenih pravilih in predpisih, ampak da ga mora delavski razred v vsaki posamezni državi dobojevati tako, kakor splošni zgodovinski gospodarski in socialni pogoji to dopuščajo. Vsi ti pogoji pa so drugačni pri nas kot v Izraelu, v Nemčiji, drugični kot v Angliji, na Norveškem ali pa v Burmi. Kljub vsem posebnostim pa so si socialistična gibanja v posameznih deželah vendar po nečem podobna, imajo neke skupne značilnosti. Zato si jih bomo tudi malo bližje ogledali.

V zadnjih letih smo si pridobili precej prijateljev med delavskimi gibanji v Aziji. Kot povedo predstavniki nekaterih azijskih socialističnih strank, so njihovi programi precej podobni programu naše Partije. Zato so naše prijateljske vezi z njimi tudi tako iskrene in trdne.

Azijska socialistična gibanja so razmeroma še zelo mlada. Porajala so se (razen japonskega) v zadnjih letih med obema vojnama, v bojih za nacionalno in socialno osvoboditev izpod kolonialnega jarma. V tem boju so postala v bistvu revolucionarna in se določila za revolucionarne programe. Prav zaradi te posebnosti se danes ta gibanja razlikujejo od evropskih socialističnih gibanj.

V nekaj letih sem smo mi navezali precej stikov s Socialistično stranko Burme, dežele na južni obali azijske celine, ki je

jetju »Grmada«. Ko pa se je to podjetje preselilo, je po odločbi stanovanjskega urada dobilo omenjeno sobico gostinskega podjetja »Majolika« in likvidacija bivšega gostinskega podjetja. Pri podjetju »Koloniale«, kot že rečeno, smo v stiski za prostor. To sobico bi potrebovali za razne stanke, seje, tam bi imeli lahko tudi študij tujih jezikov itd. Tako pa si moramo sposojati dvorano kje drugje, kadar hočemo imeti sestanke z vsemi uslužbenci, ali pa moramo imeti članske stanke kar v svojih pisarniških prostorih, kar daje sestanku tudi uraden ton. Ljudje se namreč v pisar-

nah nikoli ne spostijo tako, kakor v družbenem prostoru. Mar res ne bi mogli preseliti gostinskega podjetja »Majolike« in likvidacije kam drugam in dodeliti »Koloniale« potreben prostor?

N. B., Ljubljana

Dopisujte v Delavsko enotnost

Skromna, toda za nas pomembna želja

Nuša Binder, Ljubljana

IZ MEDNARODNE POLITIKE

Različna pota - a podobni smotri

O delavskih gibanjih, s katerimi sodelujemo

skoro trikrat večja od Jugoslavije, ima pa le 18 milijonov prebivalcev. Burma je bila dolga leta pod angleško oblastjo in vsa ta leta so se njeni narodi bojevali za svojo samostojnost. 1935. leta je dobila nekaj samoupravnih pravic. Vse to je samo podžaljo željo burmanskega ljudstva za samostojnost. V tem obdobju se je poredila na rangskimi univerzi izobraženec, ki je odločno zahtevala neodvisnost svoje domovine in se zavzemala za socialistično ureditev Burme. Iz te organizacije je izšla Socialistična stranka Burme, ki je danes na oblasti.

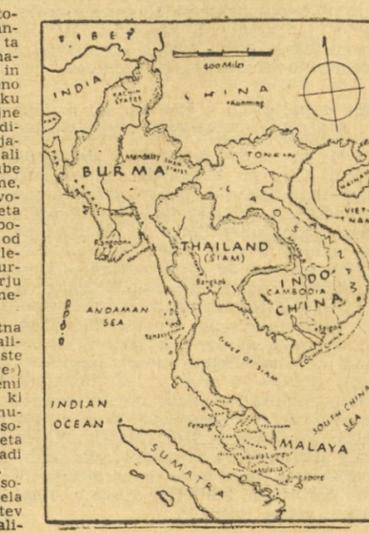
Sedemnajst let obstoja Socialistična stranka Burme in vsa ta leta se bojuje za narodno neodvisnost in socialistično družbeno ureditev. V začetku druge svetovne vojne so socialistični voditelji Burme naselili japonske vojske, ki so delovali v imenu japonskega imperija. Japanci pa svoje obljube niso izpolnili. Zato se je ljudstvo Burme, združeno v tajno »Antifašistično ligo svobode«, uprilo in v prvih mesecih 1945. leta izgnalo Japonce. »Antifašistična liga svobode« je takoj po končani vojni zahtevala od Velike Britanije popolno neodvisnost. Angleška vlada je pod močnim pritiskom burmanskega ljudstva popustila in v januarju 1948. leta podpisala sporazum o popolni neodvisnosti republike Burme.

Antifašistična liga pa ni bila enotna organizacija. V njej so bili združeni socialisti, komunisti (ki so se delili v »komuniste rdeče zastave« in »komuniste bele zastave«) in razna desničarska gibanja. Med vsemi temi strankami se je vnel močan boj, ki se je končal v oboježenem odporu komunistov in desničarskih elementov proti socialistični vladi. Ti boji trajajo že štiri leta in še sedaj je uspejo socialistični vladi uničiti glavne sovražne odporne enote.

Burmanska skupščina, v kateri imajo socialisti večino, je že 1948. leta sprejela ustavo, ki določa socialistično ureditev države. Na podlagi te ustave so nacional-

zirali industrijo tujih in domačih kapitalistov, izvedli agrarno reformo, uveljavili napredno socialno zakonodajo, izboljšali meze, uzakonili obvezno šolanje itd. Sprejeli so tudi dvoletni gospodarski načrt, ki predvideva industrializacijo države in uveljavljanje zadružnega gibanja na vasi.

Socialistična stranka Burme je delavska stranka, ki je osvobodila marksistični program izgradnje socializma, zato je tudi tako tesno povezana z našo Partijo. Njeni vojaški in gospodarski predstavniki so že nekajkrat obiskali našo domovino, te dni pa pripravljajo novo delegacijo, ki nas bo v kratkem obiskala. Nameravajo namreč podrobno proučiti naše delavsko samoupravljanje, samoupravljanje socialnega zavarovanja, zbere protizakonske in ljudsko samoupravo v občinah, da bi naše izkušnje v graditvi socializma s pridom uporabili v svoji domovini. Predstavniki Socialistične stranke Burme je pred kratkim izjavili, da so najnovejše pridobitve našega delavskega razreda (pri tem je mislil nadaljnji napredek samoupravljanja v gospodarstvu in v organih oblasti — pot v komunio) pobuda delavskemu razredu Burme za uveljavljanje njegovih težnj.

Thakin Nu, predsednik burmanske vlade

nika potrditi tudi Republiški odbor sindikata. Po zakonu o državnih uslužbencih je delovni čas uslužbencev v podjetjih načeloma 8 ur, delavski svet pa lahko to tudi spremeni, seveda mora biti to uzakonjeno v tarifnem pravilniku.

ZA NASLOVE SVOJIH ORGANIZACIJ BI ŽE LAHKO VEDELI

Kar precej podružnic in krajevnih odborov ne pozna pravega naslova svojega Reubliškega odbora. V Ljubljano prihajajo pisma s kaj čudnimi naslovi: Republiški odbor Slovenije, Glavni sindikat, Glavni odbor sindikatov itd. Komu je pismo namenjeno? V Republiškem svetu morajo vsako pismo odpreti in šele potem lahko pride naslovljencu v roke.

Naslovi so takile: Republiški svet Zveze sindikatov za Slovenijo, Ljubljana, poštni predal 79, Republiški odbor sindikata (ali trgovskih, tekstilnih, komunalnih itd. delavcev in uslužbencev) Slovenije, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22. Torej, povsod je treba napisati stroko republiškega odbora, v kateri je podružnica.

Na prvi pogled je to malenkost, za hitro poslovanje je pa tudi to važno.

ALI V RUDARSTVU RES NE GRE BREZ PREMIJ?

Plače so urejene - zakaj pa še posebne premije neodvisne od učinka dela

V rudnikih so bili pred novim plačnim sistemom tehnični nameščenci zelo slabo plačani. Plače rudarskih jamskih nadzornikov so bile takšne, kot so jih imeli jamski vozniki...

Komisija pri Republiškem odboru pa tega člena ni priznala, in je predlagala, naj bi se ta člen glasil takole: 10% od presežka gre v rezervni fond. 19% se razdeli za nagrade delavcem in nameščencem...

pravil brez vednosti sindikalne organizacije. Je pa še vprašanje, če delavski svet kaj ve o tem? Predsedstvo Republiškega odbora je mnenja, da se sistem premijskega načina plačevanja na način kot so ga uvedli v nekaterih rudnikih, ne more priznati...

VOLITVE V OKRAJNE SKUPŠČINE ZAVODOV ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

V Kranju je volilo 82% volilnih upravičencev. V skupščini bo 22 delavcev, 3 tehniki, 10 uslužbencev, po 1 sodnik, profesor in zdravnik ter 5 upokojevcv.

IZ SINDIKATA LESNIH DELAVCEV

Na občutne razlike v tarifnih postavkah bodo opozorili podjetja. Prejšnji teden je zasedala predsedstvo Republiškega odbora sindikata lesnih delavcev Slovenije.

S SEJE REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA KEMIČNIH DELAVCEV SLOVENIJE

Za staroupokojeince bodo posredovali. Med drugim so razpravljali o zaposlovanju delovne sile. — V večjih podjetjih naj nastavijo plačane strokovnjake za higiensko-tehnično zaščito dela.

IZ DELA DELOVNEGA KOLEKTIVA HIDROELEKTRARNE MARIBORSKI OTOK

To in ono bo treba popraviti v tarifnem pravilniku

Na zadnji seji sindikalne podružnice delovnega kolektiva v hidrocentrali Mariborski otok so največ govorili o izvajanju tarifnega pravilnika. Zbrali so že precej predlogov, kako bi bilo treba tarifni pravilnik spremeniti.

zahteva določena tarifna postavka. No, tarifne postavke je podjetje povilo samo uslužbencem, delavcem pa ne. — Sindikat predlaga, da se nekaterim delavcem, ki so do tega upravičeni, tarifne postavke povečajo.

IZ KEMIČNE TOVARNE V CELJU

NISTE PRAV SKLENILI - TO JE PO BIROKRATSKO. Sindikalni odborniki kemične tovarne v Celju so se domenili, da se strinjajo s stališčem predsednika sindikalnega sveta, ki pravi, da naj se delavci in uslužbenci, ki niso člani sindikata, pri podjetju odpuste in zaposli brezposelne člane.

S PLENUMA OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA V ŠOSTANJU

Vsak naj nekaj prispeva, da bomo ublažili posledice suše. V Šostanju je bil prejšnji nedeljni plenem Okrajnega sindikalnega sveta, katerega se je udeležil tudi predsednik Republiškega sveta sindikatov Slovenije tovariš Janko Rudolf.

IZ SINDIKATA DELAVCEV TRGOVSKIH PODJETIJ

Delovni kolektiv naj skrbno nadzoruje poslovanje nad devizami. Republiški odbor sindikata delavcev trgovskih podjetij Slovenije je na svoji zadnji seji razpravljal o delu delavskih svetov trgovskih podjetij.

IZ SINDIKATA DELAVCEV TRGOVSKIH PODJETIJ

Delovni kolektiv naj skrbno nadzoruje poslovanje nad devizami. Republiški odbor sindikata delavcev trgovskih podjetij Slovenije je na svoji zadnji seji razpravljal o delu delavskih svetov trgovskih podjetij.

IZ SINDIKATA DELAVCEV TRGOVSKIH PODJETIJ

Delovni kolektiv naj skrbno nadzoruje poslovanje nad devizami. Republiški odbor sindikata delavcev trgovskih podjetij Slovenije je na svoji zadnji seji razpravljal o delu delavskih svetov trgovskih podjetij.

IZ SINDIKATA LESNIH DELAVCEV

Na občutne razlike v tarifnih postavkah bodo opozorili podjetja. Prejšnji teden je zasedala predsedstvo Republiškega odbora sindikata lesnih delavcev Slovenije.

S PLENUMA OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA V ŠOSTANJU

Vsak naj nekaj prispeva, da bomo ublažili posledice suše. V Šostanju je bil prejšnji nedeljni plenem Okrajnega sindikalnega sveta, katerega se je udeležil tudi predsednik Republiškega sveta sindikatov Slovenije tovariš Janko Rudolf.

IZ SINDIKATA DELAVCEV TRGOVSKIH PODJETIJ

Delovni kolektiv naj skrbno nadzoruje poslovanje nad devizami. Republiški odbor sindikata delavcev trgovskih podjetij Slovenije je na svoji zadnji seji razpravljal o delu delavskih svetov trgovskih podjetij.

IZ SINDIKATA DELAVCEV TRGOVSKIH PODJETIJ

Delovni kolektiv naj skrbno nadzoruje poslovanje nad devizami. Republiški odbor sindikata delavcev trgovskih podjetij Slovenije je na svoji zadnji seji razpravljal o delu delavskih svetov trgovskih podjetij.

IZ SINDIKATA DELAVCEV TRGOVSKIH PODJETIJ

Delovni kolektiv naj skrbno nadzoruje poslovanje nad devizami. Republiški odbor sindikata delavcev trgovskih podjetij Slovenije je na svoji zadnji seji razpravljal o delu delavskih svetov trgovskih podjetij.

ima Kmečka stranka je nekaj manj važnih mest v vladi in na Nizozemskem, kjer pa imajo krščanski socialisti nekaj ministrstev. Socialisti so v vladi še v Avstriji in Finski. Močna socialistična opozicija obstaja v Nemčiji, Belgiji, Danski in Franciji, angleško Laburistično stranko pa lahko ocenimo za stranko, ki je tako močna, da vlada kljub temu, da je v opoziciji.

se lahko kosa z vsemi državami na svetu. V zadnjih letih je Norveška sicer zapuščala v gospodarske težave zaradi hitrega dviga cen na svetovnem tržišču in velikih izdatkov za oboroževanje, toda iz teh težav se je izklopala in vlada nadaljuje s svojo politiko »blagostanja delovnih ljudi«.

ko Rudolf in dejal, da posledice letošnje suše ne morejo biti samo delavci, temveč moramo ta bremena porazdeliti na vse državljane. Nekateri, je dejal tovariš Janko Rudolf, razširjajo govore, češ, da hočemo sedaj urediti po kmetih. Toda temu ni tako. Nismo proti kmetom, temveč le upravičeno zahtevamo, da sedaj vsak nekaj prispeva in če bodo kmetje plačevali nekaj več davka, je to sorazmerno precej manj proti tistemu, kar daje delavski razred.

štelo poslanskih mest in tako utrčila svoj položaj v vladi. Na zadnjih volitvah so dobili socialisti 67 mest v parlamentu, kar je 10 mest manj od klerikalcev. Je pa Socialistična stranka Avstrije ena izmed najbolj reformističnih socialističnih strank v Evropi in s svojim miroljubnim programom prvenjači med delavskimi gibanji v tem delu sveta. Njen program je v nekaterih točkah soroden s programom angleških laburistov, o katerih velja spregovoriti posebej.

IZ DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE »SVILA« V MARIBORU. Skoraj vsi so člani sindikata. V delavnici kolektiva tovarne »Svila« v Mariboru se delavci v zadnjem času malo menjajo, zato so sedaj že skoraj vsi, razen nekaj izjem, člani sindikata.

Walter Freitag — novi predsednik zahodnonemških sindikatov

Skandinavski splavarji

Naj naš bodoči delavski rod izve le iz povesti ocev in dedov

kaj so to bili štrajki, kaj krvavi boji za delavske pravice, kaj beraška palica in popotna malha, za vse življenjsko delo

... Osvoboditev iz trpljenja
bo delo naših lastnih rok...

(Internacionala)

Junij 1948. leta. — Neko resolucijo so napisali... Besed si nisem zapomnil, le to vem, da me pečejo in žgo: v usseh so rezko zavzele, v srcu pa so mi vzbudile trpkost in neotlačljivo srd... Nak, tako se pa drago in kaj, spet nisem zmenil. Tisto z izdajo in mi je vse ne vem, pa ne bo držalo...

Tudi drugi tako mislijo. Govorili sicer še nisem veliko, toda v očeh sem jim bral to, kar sem čutil v svojem srcu... Toda, zakaj vse to? Mar res ne vedo... ah otročari! Nekaj imajo za bregom! Le kaj neki!

27. junija. — Odprl sem radio. Kar zaslišim: ... delavci Jugoslavije... Vase vodstvo vas je izdalo, prodalo se je imperalistom... uprite se...
Ne vem več, kaj je govoril. Jeza me je prišla, da bi onega najraje udaril v obraz, ki tam nekje iz Budimpešte laže v svet. Nekaj je gnlela tam pri njih!

2. julija. — Kongres bo, kongres naše Partije. Partija bo spregovorila, kaj mislimo in kaj hočemo. A zdi se mi, da bodo Sovjeti še vedno trmoglavci. Dozdeva se mi, da jim dišijo naši rudniki, tovarne, naše morje. Če je tako, ne bodo tako kmalu nehali.

6. julija. — Nedelja je danes, pa smo se vseeno zbrali v tovarni. Niti eden ni manjkal. O kongresu smo govorili.
Sklenili smo, da bomo do kongresa toliko napravili, kot smo prvotno hoteli v celnem mesecu. Naj vidi ves svet, kaj zmore naš delavski rod.

22. julija. — Dobro smo delali. Tako kot še nikoli. Na vseh obrazih veselje, radost. Nič ne izčista. Prav na dan, ko je naš Tito sporočil: »Osvobodilni Peti kongres...«, smo izpolnili svojo obveznost.

Tito nam je govoril. Kot bi iz nas govoril — tako je govedal. In njega hočejo obrniti!

21. julija. — Dobro so jim povedali naši fantje. Tako je prav. Vemo, kaj hočemo... Tako življenje si bomo ustvarili, kot si ga sami želimo, po delavsko. Če se s tem ne strinjajo, gredo naša pota narazen. Ruski oficirji pa nam ne bodo gospodarili v naši domovini.

Bral sem, kaj so na kongresu govorili. Veliko smo že naredili, a veliko še moramo. Toda potem... potem bo lepo.

26. julija. — Peter mi je pisal. Veliko mi je vedel povedati, na kongresu je bil. Na koncu pa pravi: »V velikih casih živimo. Šele čez leto bomo spoznali veličino teh dni. Onim tam na Vzhodu smo dobro povedali, kaj misli naš delavski rod. Pomnilo bodo, kdaj so nas napadli...«

Tale Peter — ta pa zna povedati, ampak prve pa tudi, kjer je treba. To je fant.

2. avgusta. — Danes je odšla naša mladina na avtocesto. Tudi moj Jancez je odšel z njim. Šele 17 let ima, pa sem ga le poslal. Dovolj je močan, da tudi on nekaj prispeva.

Vse mesto se je poslovalo od njih. Stal sem ob Jancezu in ponosen sem bil nanj. — Kako rad bi bil še enkrat mlad. Z njimi bi šel... Ah, kaj mi pada na um.

7. avgusta. — Svak iz Trsta me je obiskal. Pripoveduje, da je tam velika draginja. Delavci stavkajo, mnogo je brezposelnih. Pravi, da jih bodo Angličani in Američani gotovo prodali Italijanom. Jaz pa le mislim, da to ne bo tako lahko.

16. avgusta. — Soseda mi je pokazala pismo, ki ga je pisal sin iz Rusije. Tole sem si zapomnil:
»Mama, tukaj zelo grdo govorijo o Jugoslaviji. Samo to nam pripovedujejo, kako hudo je pri nas. Rad bi šel domov, pa ne vem, če nas bodo pustili...«

Se otroke ne pustijo na miru. Poslali smo jih v ote, sedaj pa bi radi napravili iz njih — janičarje.

18. avgusta. — Pravkar sem se vrnil iz Zagreba. Sestro sem obiskal. Ves Zagreb govori samo o razpravi proti ustašem, ki so skrivaj prišli v Jugoslavijo. Povedali so, da jim je Vatikan dal denar in da jih je celo papaz sprejel. Nič čudnega. — Gliha v kup stribaž.

23. avgusta. — Včeraj popoldne smo pomagali zidati združni dom v Podpečih. Še malo, pa bo pod streho. Bogataši na vse načine ovirajo zidavo, a mali kmetje so dobro držijo.

2. septembra. — Peter mi je pripovedoval, da je hotel general polkovnik Arsa Jova novič pobegniti čez mejo, pa so ga prijeli. Torej se do bodo ljudi, ki jim ni ničesar svetega. Izdajalci... Toda med še tako dobrim semenom je nekaj julke.

20. septembra. — V časopisu sem bral, da so naši vojenci na Češkoslovaškem prenehali delati. Ne pustijo jih pri miru, lažejo jim o Jugoslaviji, pa hočejo domov. Celotno zaprti so jih nekaj.

Prav imajo fantje, naj se le postavijo. Saj so vendar naši sinovi...

3. oktobra. — Zbudila me je pesem:
»Druže Tito, ljubčice...«
In že mi je Jancez stisnil roko. Fant in pol ta naš Jancez. Nič ni pisal, da se bodo vrnili. Pa udarnik je postal.

24. oktobra. — Kongres naših delavskih sindikatov je danes dopoldne smo delali v čast kongresa. Mnogo delavcev, ki so pred kratkim odložili kmečke predpasnike je manjkalo. Pogovoriti se bomo morali z njimi.

Prav danes je osemnajsta obletnica velikega štrajka v naši tovarni. Takrat je lastnik tovarne odpustil naše odbornike, pa smo se uprli. — Ti dnevi se ne bodo povrnil nikdar več. In prav danes je kongres.

7. novembra. — Ze več dni je tega, kar bi morali dobiti iz Madžarske nove stroje. Ze pred letom smo jih naročili in tudi plačali. Pisali smo madžarski tovarni in danes so nam odpisali. O strojih niti besede. Uprava madžarske tovarne nas zmerja z imperialističnimi hlapi in nas poziva na vstajo. Proti komu pa naj vstanemo? Proti samim sebi!

Torej to so imeli za bregom. Uničiti nas hočejo, prisiliti, da bi poklekili pred njih in jih molili. Sami si bomo napravili stroje. Hlapi pa ne bomo!

24. junija. — Koroško so ponovno prodali sužnosti. Tež kupčiji so kumovali Rusi. Oni so dobili 150 milijonov dolarjev. Za te judežve dolarje so prodali del našega naroda.

šel les v Anglijo. Prav, bomo pa z njimi trgovali. Klonili pa ne bomo.

Danes smo poslali našemu Titu čestitke. Sedemindeset let že ima. Da bi še dolgo živel!

5. junija. — Več dni nisem bral časopisa. Danes pa sem zvedel, da kar pretreslo me je. — Sekretarja albanske partije — Koči Džodžija so ubili.

Sedaj mi je jasno, kaj hočejo. Taka usoda nas je torej čakala, če bi se jim pokorili.

21. junija. — Koroško so ponovno prodali sužnosti. Tež kupčiji so kumovali Rusi. Oni so dobili 150 milijonov dolarjev. Za te judežve dolarje so prodali del našega naroda.

16. aprila. — Birmo pripravljajo. Drejčku sem komaj dopovedal, da so to ceremonije, nevedne delavskega otroka. Saj vem, darila...

18. maja. — Sestanek smo imeli. Iz mednarodne sindikalne organizacije so izključili naše predstavnike. To je nov napad na naš delavski razred.

Sprevidel sem, da mednarodna sindikalna organizacija ni nikakšno mednarodno delavsko gibanje, ampak le Stalinovo podružnica. V organizaciji, ki izdaja interese delavskega razreda, pa niti nečemo biti.

26. junija. — V Koreji je izbruhnila vojna. Komaj pet let je minilo od zadnje vojne, pa je že zopet začela. To je najnovije Stalinovo maslo. — Iskra, iz katere lahko nastane požar. Da bi vsaj zmagale po svetu miroлюбne težnje!

Pa ja ne mislijo prav tako kot v Južno Korejo vdreti še kam drugam! Nikdar nisi gotov. Dobro moramo biti pripravljani. Se ne bodo upali.

28. junija. — Tovarne delavcem! — Naše staro geslo je izpolnjeno. Sami bomo upravljali s tovarnami, sami kovali svoje usode. Delavski sveti, upravni odbori... Kar zavirskali bi.

Proti večeru sem odšel na bližnji holm. Dolgo sem gledal tovarno pred seboj, velike dimnike, novo poslopje, ki smo ga pred nedavnim dozdali.

Sedaj pa si res naša. Delavski rod je tvoj gospodar.

16. julija. — Danes smo izvolili naš prvi delavski svet. Težko bo v začetku, čeprav smo volili najboljša fante. Vsi smo v slavnostnem razpoloženju. Saj to je zmagata, naša zmagata.

Jancez mi je pisal z Avtoceste. Pravi, da so jo končali. Pa po delavskem svetu sprašuje. Samo na tovarno misli.

29. avgusta. — Dobili smo nove stroje. Naše tovarne so jih napravile. Sedaj pa lahko fige pokazemo onim tam okraj meje.

6. septembra. — Drejče hoče imeti nekakšno potrdilo, da bo lahko obiskoval vevok. Ta je pa lepa, še za to bom dajal potrdila. Ne bo hodil — pa konec.

13. septembra. — Počivam. Kopam se v morju, balinam, se sprehajam — pri vsem tem pa se nekam nerodno obračam. Nisem navajen počitka. Vse življenje, kar pomnim, delam.

Spoznal sem se s Frančekom iz Lendave. Na naših poljih dela. Dober fant je. Zanj ne da vsa vedno skupaj.

18. oktobra. — Suša nam je napravila veliko škodo. Še že pozna. Cene rastejo. Delavci sem bral pismo naše Partije o štednji. Res, paziti bomo morali, da bomo čimbolj varčno gospodarili. Birokrat pa bo treba malo stopiti na prste.

2. novembra. — Plan se nam zatika. Surov nam primanjkuje. Strojje smo dobili leto dni prepozno, kar se precej pozna. Delamo, kolikor moremo. Za dosti so nas oslepili informbrojevci.

18. novembra. — V tovarni smo trdo prišli Karla, našega najmlajšega delavca. Dober fant je bil, pa je začel popivati, slaba družba ga je premamila. Samo ples in...

31. julija. — Pismo sem dobil iz Kanade. Stric — očetov brat mi piše. Ze dolgo se ni oglasil. Takole pravi:

— Dobro se držite fantje... Mi smo z vami.
Pa vendar le nismo tako sami.

29. novembra. — Za letos imamo letni plan pod streho. Do dneva republike, kot smo obljubili. Dva dni se nisem ganil od stroja. Težko sem vzdržal, pa sem le. Jutri bomo delali že za prihodnje leto. Zmuren sem, pa vseeno vesel.

11. decembra. — Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talare

Tako je pred mnogo leti napisal naš pisatelj Ivan Cankar. Danes, trideset let po njegovi smrti, pa so se te besede izpolnile. Narod si piše sodbo sam... Roka delavca — proletarca piše usodo slovenskega naroda — naroda proletarca.

2. februarja 1949. — Kovačev sin, ki služi svoj vojaški rok pri granicirjih, je pisal, da so na meji ujeli skupino bolgarskih vojunov, ki so hoteli skrivoma priti v našo državo. Bili so oboženi, seboj pa so imeli veliko eksploziva, da bi spuščali v zrak naše tovarne.

Torej jim ni dovolj, da nas klevetajo, da nečelo izpolnjevati trgovskih pogodb, še na tak način bi nam radi škodovali. Pa pravijo, da so komunisti... Lepa družčina.

22. aprila. — Trideset let naše Partije, lahko bi dejal — trideset let življenja našega slovenskega rodu. V bojih in viharih smo se rodili in kalili, sužnji — dandanes gospodarji. Spominjam se sodrugov, ki jih ni več.

Pritisk z Vzhoda je vedno večji. Laži, gospodarski pritisk. Sedaj nam pa še z vojsko grozijo. A mi imamo dobre živce.

1. maj. — Proslavili smo naš praznik. Kako je že napisal pesnik:

Iz mraka vstal je praznični sijaj iz boja in krvi naš prvi maj.

Lepo je bilo, veselo — res naš dan. Le te parade mi ne ugajajo. Lepše bi bilo samo zborovanje, potem pa v naravo — tako kot nekoč... po naše.

11. maja. — Informbrojevci so pokazali, kaj znaajo. Prekleti... Kovačevi materi so sina ubili. Po Skadrskem jezuru je nesel pozdrave našemu Titu za rojstni dan, pa so ga iz zasede... Takšni so torej.

Kovačeva mati je objokana, a ne zlomljena. Je naša, delavska mati. Kovačev fant je umrl — kako že pravi o takih fantih Kajuh:

Lepo je, veš mama, lepo je živeti toda za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti.

25. maja. — Te vrstice pišem kot brigadir godzne brigade. Ze dva dni podiram drevesa. Težko sem zapustil tovarno. Pravijo, da bo

šel les v Anglijo. Prav, bomo pa z njimi trgovali. Klonili pa ne bomo.

Danes smo poslali našemu Titu čestitke. Sedemindeset let že ima. Da bi še dolgo živel!

5. junija. — Več dni nisem bral časopisa. Danes pa sem zvedel, da kar pretreslo me je. — Sekretarja albanske partije — Koči Džodžija so ubili.

Sedaj mi je jasno, kaj hočejo. Taka usoda nas je torej čakala, če bi se jim pokorili.

21. junija. — Koroško so ponovno prodali sužnosti. Tež kupčiji so kumovali Rusi. Oni so dobili 150 milijonov dolarjev. Za te judežve dolarje so prodali del našega naroda.

16. aprila. — Birmo pripravljajo. Drejčku sem komaj dopovedal, da so to ceremonije, nevedne delavskega otroka. Saj vem, darila...

18. maja. — Sestanek smo imeli. Iz mednarodne sindikalne organizacije so izključili naše predstavnike. To je nov napad na naš delavski razred.

Sprevidel sem, da mednarodna sindikalna organizacija ni nikakšno mednarodno delavsko gibanje, ampak le Stalinovo podružnica. V organizaciji, ki izdaja interese delavskega razreda, pa niti nečemo biti.

26. junija. — V Koreji je izbruhnila vojna. Komaj pet let je minilo od zadnje vojne, pa je že zopet začela. To je najnovije Stalinovo maslo. — Iskra, iz katere lahko nastane požar. Da bi vsaj zmagale po svetu miroлюбne težnje!

Pa ja ne mislijo prav tako kot v Južno Korejo vdreti še kam drugam! Nikdar nisi gotov. Dobro moramo biti pripravljani. Se ne bodo upali.

28. junija. — Tovarne delavcem! — Naše staro geslo je izpolnjeno. Sami bomo upravljali s tovarnami, sami kovali svoje usode. Delavski sveti, upravni odbori... Kar zavirskali bi.

Proti večeru sem odšel na bližnji holm. Dolgo sem gledal tovarno pred seboj, velike dimnike, novo poslopje, ki smo ga pred nedavnim dozdali.

Sedaj pa si res naša. Delavski rod je tvoj gospodar.

16. julija. — Danes smo izvolili naš prvi delavski svet. Težko bo v začetku, čeprav smo volili najboljša fante. Vsi smo v slavnostnem razpoloženju. Saj to je zmagata, naša zmagata.

Jancez mi je pisal z Avtoceste. Pravi, da so jo končali. Pa po delavskem svetu sprašuje. Samo na tovarno misli.

29. avgusta. — Dobili smo nove stroje. Naše tovarne so jih napravile. Sedaj pa lahko fige pokazemo onim tam okraj meje.

6. septembra. — Drejče hoče imeti nekakšno potrdilo, da bo lahko obiskoval vevok. Ta je pa lepa, še za to bom dajal potrdila. Ne bo hodil — pa konec.

13. septembra. — Počivam. Kopam se v morju, balinam, se sprehajam — pri vsem tem pa se nekam nerodno obračam. Nisem navajen počitka. Vse življenje, kar pomnim, delam.

Spoznal sem se s Frančekom iz Lendave. Na naših poljih dela. Dober fant je. Zanj ne da vsa vedno skupaj.

18. oktobra. — Suša nam je napravila veliko škodo. Še že pozna. Cene rastejo. Delavci sem bral pismo naše Partije o štednji. Res, paziti bomo morali, da bomo čimbolj varčno gospodarili. Birokrat pa bo treba malo stopiti na prste.

2. novembra. — Plan se nam zatika. Surov nam primanjkuje. Strojje smo dobili leto dni prepozno, kar se precej pozna. Delamo, kolikor moremo. Za dosti so nas oslepili informbrojevci.

18. novembra. — V tovarni smo trdo prišli Karla, našega najmlajšega delavca. Dober fant je bil, pa je začel popivati, slaba družba ga je premamila. Samo ples in...

31. julija. — Pismo sem dobil iz Kanade. Stric — očetov brat mi piše. Ze dolgo se ni oglasil. Takole pravi:

— Dobro se držite fantje... Mi smo z vami.
Pa vendar le nismo tako sami.

29. novembra. — Za letos imamo letni plan pod streho. Do dneva republike, kot smo obljubili. Dva dni se nisem ganil od stroja. Težko sem vzdržal, pa sem le. Jutri bomo delali že za prihodnje leto. Zmuren sem, pa vseeno vesel.

11. decembra. — Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talare

Tako je pred mnogo leti napisal naš pisatelj Ivan Cankar. Danes, trideset let po njegovi smrti, pa so se te besede izpolnile. Narod si piše sodbo sam... Roka delavca — proletarca piše usodo slovenskega naroda — naroda proletarca.

2. februarja 1949. — Kovačev sin, ki služi svoj vojaški rok pri granicirjih, je pisal, da so na meji ujeli skupino bolgarskih vojunov, ki so hoteli skrivoma priti v našo državo. Bili so oboženi, seboj pa so imeli veliko eksploziva, da bi spuščali v zrak naše tovarne.

Torej jim ni dovolj, da nas klevetajo, da nečelo izpolnjevati trgovskih pogodb, še na tak način bi nam radi škodovali. Pa pravijo, da so komunisti... Lepa družčina.

22. aprila. — Trideset let naše Partije, lahko bi dejal — trideset let življenja našega slovenskega rodu. V bojih in viharih smo se rodili in kalili, sužnji — dandanes gospodarji. Spominjam se sodrugov, ki jih ni več.

Pritisk z Vzhoda je vedno večji. Laži, gospodarski pritisk. Sedaj nam pa še z vojsko grozijo. A mi imamo dobre živce.

1. maj. — Proslavili smo naš praznik. Kako je že napisal pesnik:

Iz mraka vstal je praznični sijaj iz boja in krvi naš prvi maj.

Lepo je bilo, veselo — res naš dan. Le te parade mi ne ugajajo. Lepše bi bilo samo zborovanje, potem pa v naravo — tako kot nekoč... po naše.

11. maja. — Informbrojevci so pokazali, kaj znaajo. Prekleti... Kovačevi materi so sina ubili. Po Skadrskem jezuru je nesel pozdrave našemu Titu za rojstni dan, pa so ga iz zasede... Takšni so torej.

Kovačeva mati je objokana, a ne zlomljena. Je naša, delavska mati. Kovačev fant je umrl — kako že pravi o takih fantih Kajuh:

Lepo je, veš mama, lepo je živeti toda za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti.

25. maja. — Te vrstice pišem kot brigadir godzne brigade. Ze dva dni podiram drevesa. Težko sem zapustil tovarno. Pravijo, da bo

šel les v Anglijo. Prav, bomo pa z njimi trgovali. Klonili pa ne bomo.

Danes smo poslali našemu Titu čestitke. Sedemindeset let že ima. Da bi še dolgo živel!

5. junija. — Več dni nisem bral časopisa. Danes pa sem zvedel, da kar pretreslo me je. — Sekretarja albanske partije — Koči Džodžija so ubili.

Sedaj mi je jasno, kaj hočejo. Taka usoda nas je torej čakala, če bi se jim pokorili.

21. junija. — Koroško so ponovno prodali sužnosti. Tež kupčiji so kumovali Rusi. Oni so dobili 150 milijonov dolarjev. Za te judežve dolarje so prodali del našega naroda.

16. aprila. — Birmo pripravljajo. Drejčku sem komaj dopovedal, da so to ceremonije, nevedne delavskega otroka. Saj vem, darila...

18. maja. — Sestanek smo imeli. Iz mednarodne sindikalne organizacije so izključili naše predstavnike. To je nov napad na naš delavski razred.

Sprevidel sem, da mednarodna sindikalna organizacija ni nikakšno mednarodno delavsko gibanje, ampak le Stalinovo podružnica. V organizaciji, ki izdaja interese delavskega razreda, pa niti nečemo biti.

26. junija. — V Koreji je izbruhnila vojna. Komaj pet let je minilo od zadnje vojne, pa je že zopet začela. To je najnovije Stalinovo maslo. — Iskra, iz katere lahko nastane požar. Da bi vsaj zmagale po svetu miroлюбne težnje!

Pa ja ne mislijo prav tako kot v Južno Korejo vdreti še kam drugam! Nikdar nisi gotov. Dobro moramo biti pripravljani. Se ne bodo upali.

28. junija. — Tovarne delavcem! — Naše staro geslo je izpolnjeno. Sami bomo upravljali s tovarnami, sami kovali svoje usode. Delavski sveti, upravni odbori... Kar zavirskali bi.

Proti večeru sem odšel na bližnji holm. Dolgo sem gledal tovarno pred seboj, velike dimnike, novo poslopje, ki smo ga pred nedavnim dozdali.

Sedaj pa si res naša. Delavski rod je tvoj gospodar.

16. julija. — Danes smo izvolili naš prvi delavski svet. Težko bo v začetku, čeprav smo volili najboljša fante. Vsi smo v slavnostnem razpoloženju. Saj to je zmagata, naša zmagata.

Jancez mi je pisal z Avtoceste. Pravi, da so jo končali. Pa po delavskem svetu sprašuje. Samo na tovarno misli.

29. avgusta. — Dobili smo nove stroje. Naše tovarne so jih napravile. Sedaj pa lahko fige pokazemo onim tam okraj meje.

6. septembra. — Drejče hoče imeti nekakšno potrdilo, da bo lahko obiskoval vevok. Ta je pa lepa, še za to bom dajal potrdila. Ne bo hodil — pa konec.

13. septembra. — Počivam. Kopam se v morju, balinam, se sprehajam — pri vsem tem pa se nekam nerodno obračam. Nisem navajen počitka. Vse življenje, kar pomnim, delam.

Spoznal sem se s Frančekom iz Lendave. Na naših poljih dela. Dober fant je. Zanj ne da vsa vedno skupaj.

18. oktobra. — Suša nam je napravila veliko škodo. Še že pozna. Cene rastejo. Delavci sem bral pismo naše Partije o štednji. Res, paziti bomo morali, da bomo čimbolj varčno gospodarili. Birokrat pa bo treba malo stopiti na prste.

2. novembra. — Plan se nam zatika. Surov nam primanjkuje. Strojje smo dobili leto dni prepozno, kar se precej pozna. Delamo, kolikor moremo. Za dosti so nas oslepili informbrojevci.

18. novembra. — V tovarni smo trdo prišli Karla, našega najmlajšega delavca. Dober fant je bil, pa je začel popivati, slaba družba ga je premamila. Samo ples in...

31. julija. — Pismo sem dobil iz Kanade. Stric — očetov brat mi piše. Ze dolgo se ni oglasil. Takole pravi:

— Dobro se držite fantje... Mi smo z vami.
Pa vendar le nismo tako sami.

29. novembra. — Za letos imamo letni plan pod streho. Do dneva republike, kot smo obljubili. Dva dni se nisem ganil od stroja. Težko sem vzdržal, pa sem le. Jutri bomo delali že za prihodnje leto. Zmuren sem, pa vseeno vesel.

11. decembra. — Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talare

Tako je pred mnogo leti napisal naš pisatelj Ivan Cankar. Danes, trideset let po njegovi smrti, pa so se te besede izpolnile. Narod si piše sodbo sam... Roka delavca — proletarca piše usodo slovenskega naroda — naroda proletarca.

2. februarja 1949. — Kovačev sin, ki služi svoj vojaški rok pri granicirjih, je pisal, da so na meji ujeli skupino bolgarskih vojunov, ki so hoteli skrivoma priti v našo državo. Bili so oboženi, seboj pa so imeli veliko eksploziva, da bi spuščali v zrak naše tovarne.

Torej jim ni dovolj, da nas klevetajo, da nečelo izpolnjevati trgovskih pogodb, še na tak način bi nam radi škodovali. Pa pravijo, da so komunisti... Lepa družčina.

22. aprila. — Trideset let naše Partije, lahko bi dejal — trideset let življenja našega slovenskega rodu. V bojih in viharih smo se rodili in kalili, sužnji — dandanes gospodarji. Spominjam se sodrugov, ki jih ni več.

Pritisk z Vzhoda je vedno večji. Laži, gospodarski pritisk. Sedaj nam pa še z vojsko grozijo. A mi imamo dobre živce.

1. maj. — Proslavili smo naš praznik. Kako je že napisal pesnik:

Iz mraka vstal je praznični sijaj iz boja in krvi naš prvi maj.

Lepo je bilo, veselo — res naš dan. Le te parade mi ne ugajajo. Lepše bi bilo samo zborovanje, potem pa v naravo — tako kot nekoč... po naše.

11. maja. — Informbrojevci so pokazali, kaj znaajo. Prekleti... Kovačevi materi so sina ubili. Po Skadrskem jezuru je nesel pozdrave našemu Titu za rojstni dan, pa so ga iz zasede... Takšni so torej.

Ni čas za tarnanje temveč krepko bo treba prijeti

Suša je napravila toliko škode, da se bo vsem poznalo

Letošnja suša nas je prizadela mnogo bolj, kot smo si v začetku mislili. Zita smo pridelali približno tretjino manj kot lani, pšenice in rži za četrtino, koruze, sladkorne pese in fižola kar tri četrtine manj, krompirja nekaj več kot tretjino manj itd. Vso škodo cenijo na nekaj več kot 144 milijard dinarjev in je torej ta suša hujska kot pa je bila 1950. leta.

Pri nas večkrat kaj radi pozabimo, da je bila suša. Vso skrb prepustimo vladi. Bo že kako rešila. Tisti, ki jih je prizadela, pa naj gledajo, kako se bodo izmotali. Takole večkrat modruje marsikdo. Ko pa pride žena s trga in tarna: krompir se je podražil, fižol se ne dobi, pa to je tako drago, pa ono žito se je podražilo. In ko izdajo še kakšno uredbi, ki nas prizadene, je pa oženj v stehi: »Ne znajo gospodariti, na delavca ne gledajo, in besede ni ne konca ne kraja. Pa le ni res, da nas vse to nič ne briga. Kar premislimo!

Kaj bo napravil dober in preudaren gospodar, kadar ga zadene nesreča. Sedel bo in premislil: Zita je premalo za vse leto, kupiti ga bo treba s prašiči, je težko, ker ni krme, z živino prav tako. Potem bo do bro pogledal po hiši, kaj bi se dalo spraviti v denar, in štedil bo na vseh koncih in krajih. Novo kolo si je hotel kupiti, pa ne bo nič — bo že potakal do druge jeseni. Vsak dinar bo presneto obrnil, preden ga bo dal iz rok, kajti do druge žetve bo treba prerinjati tako ali tako.

Takole je napravil pameten gospodar. In kaj smo mi vsi skupaj v Jugoslaviji. Če ne ena sama velika družina, ki jo je zadela suša. Pa se vprašajmo, kaj naj napravimo!

Najprej bomo pogledali, kakšne zaloge imamo v skladiščih. Premalo, da bi lahko pokrili vse izgube. Vsega pa tudi ne smemo porabiti. Kupiti bomo morali žita, masti, sladkorja in drugih pridelkov, ki bi jih sicer doma pridelali. Zito smo že naročili v Turčiji in Kanadi in prve pošiljke že prihajajo. Toda nekje bo treba vzeti denar, da bomo lahko vse to plačali. Zato ne bomo uvozili tistih stvari, ki nam niso nujno potrebne. Avtomobilov ne bomo uvažali, pa koles, trolejbusov, hran, plumpov, lopat, hladilnikov, ventilatorjev itd., skratka stvari, ki jih delamo doma ali pa take, brez katerih se lahko trenutno preločimo. Nekaj bomo kupili tudi z dolžari, ki nam bodo dale zahodne države. Veliko pa to ni. Kar računajte: Dobili bomo 99 milijonov dolarjev. No, za lažje računanje recimo sto. To znes v dinarjih 30 milijard. Suša nam je napravila škode pa za 144 milijard. Seveda pri nas nihče ne misli, da bi nam na vzduhu povrnil škodo. To sem povedal le zaradi tega, da ne bi kdo mislil: Dobro, dobi se dolarsko pomoč, kaj pa gre tisti denar. Ti dolarji nam bodo posebej sedaj prav prišli, toda ne bi bilo pametno, če bi sedaj skrbeli samo za železce. Tovarne, ki smo jih začeli graditi, moramo dokončati, da bodo čimprej začele delati. Potem pa bo spet lažje, saj bomo več blaga lahko izvozili. Pa še na obrambo ne smemo pozabiti, to pa precej stane.

Kaj bomo še ukrenili? Pameten gospodar bo obrnil vse hišo in poiskal, kaj bi lahko pogrešil in spravil v denar. Tako moramo napraviti tudi mi. Za živino ne bo dosti krme. Rajši jo prodajamo kot pa da jo pojemo doma, kajti stisniti bo treba na vseh koncih. Koruze, tobaka itd. kar smo doslej izvažali, letos ni in bomo morali pač kaj drugega izvoziti, da bomo lahko prerinjili do druge letine. Zato bi bilo prav, če bi po vseh podjetjih pogledali, kaj bi se dalo za dober denar izvoziti. Nemno bi pa bilo, če bi izvažali tiste stvari, ki jih moramo uvoziti. To seveda vsak ve, najdejo pa se ljudje, ki jim je bolj za svojo korist in delajo škodo tujim nehoti.

Vse to pomeni, da bo treba z devizami (denarji) in njihovimi novčanihi in njih in dobro premisliti, preden se odločimo, da bomo kaj kupili v tujini. Če pri devizah ne bomo štedili, potem se nam lahko zgodi, da bodo cene kmetijskih pridelkov tako poskočile, da bomo kar debelo gledali. Potem bi pa bil bolj in nergač bi prišli na svoj račun. Zato nam danes dobro premisliti in nam ne gosposarimo z devizami. Res je, če vlada izdala vrsto ukrepov, da bi zagotovila potrebne devize za nabavo najpotrebnejših stvari. Čim pa bodo v vsaki tojarni in pod-

jetju z devizami pametno gospodarili, tem manj se bodo poznale posledice suše.

Kaj pa doma? Doma pa moramo tako gospodariti, da cene kmetijskim pridelkom ne bodo preveč porasle. To pa gre le tako, da ne bo šlo preveč denarja kmetičem odurom v žep. Tole je namreč zelo hitro. Čim kmetiči proizvajalci občutijo, da je veliko povpraševanje, potem začno oderni navijati cene, zadrževati in prekupčevati s pridelki. Cene rastejo in na kmetih je vedno več denarja. Ko pa je denar pri hiši, se težko kaj prodaja od hiše. Tega ne smemo dovoliti.

In kako naj to napravimo? Ali naj povisamo cene industrijskim izdelkom ali pa naj povisamo davke. Če se spomnite, se že dolgo govori o znižanju cen industrijskih izdelkov.

Motiv z ljubljanskega trga v pozni jeseni

Suša je to preprečila. Razume pa se, da se dan ne gre, da bi cene industrijskih izdelkov še povisevale. Ostane torej druga pot. Je že tako, vsak mora nekaj pomagati. Pa boste rekli: kmetiči, kaj je tako in tako suša prizadela. Res, Resnica pa je tudi, da ne bi dobili nič manj denarja kot prej. Pridelkov bo res manj, prodal pa jih bo veliko dražje. Nič ne pomaga, nekaj je treba ukreniti.

Tako, vidite, se posledice suše poznajo v vsem gospodarstvu. Treba pa bo napraviti še nekaj drugega. O stanarini so že veliko

OB TEZAVAH V TEKSTILNI INDUSTRIJI V SVETU

Statve stoje - delavci so brez dela

V nekaterih panogah tekstilne industrije v ZDA je polovica delavcev brezposelnih, v Zahodni Nemčiji 100.000, v Angliji 180.000 — Težave je sprožila vojna na Koreji — Sindikati predlagajo, da bi se ustanovila mednarodna družba, ki bi razpolagala z velikimi skladišči in usmerjala ceno na svetovnem trgu — Ta družba naj bi vključevala

Stotisoč tekstilnih in oblačilnih delavcev v svetu zro s skrbo v jutrišnji dan. Minili so dnevi, ko so s svojimi družinami delali na tleh za bodoče dni — ostali so brez dela.

V Združenih državah Amerike je v nekaterih panogah tekstilne industrije polovica brezposelnih, v Angliji je 180.000 tekstilnih in oblačilnih delavcev brez dela, v Zahodni Nemčiji 100.000 (25%), v Franciji okrog desetina itd. Kriza se pojavlja tudi v drugih državah (Indija, Japonska, Holandska, Avstrija, Norveška), le v drugih oblikah.

Proizvodnja pa se ni občutno zmanjšala le v tekstilni industriji. Poleg tekstilne so prizadete posebno še industrija pohištva, masinarska industrija in industrija obutve, prav tako pa tudi več ali manj vse vrste industrije predmetov za široko potrošnjo. Vedno večji je strah pred brezposelnostjo! O vzrokih velike govore v svetu. Vsak trdi sicer svoje, vsi so si pa edini, da je težave neposredno povzročila korejska vojna.

Po drugi svetovni vojni so si delovni ljudje seveda najprej poskrbeli za oblake, ki si je v času vojne niso mogli kupiti. Zato je nastalo veliko povpraševanje po tekstilnem blagu in sploh po predmetih široke potrošnje. Države so skrbele, da bi bil uvož čim manjši in so zato podpirale razvoj domače tekstilne industrije. In ne samo to. Da ne bi porabili preveč dolarjev za predmete široke potrošnje, so države kupovale tekstilno blago in surovine tam, kjer ni bilo treba plačati z dolarji. Če se vračajo na tla dražje plačevali. Tako so si morale države z močno razvito tekstilno industrijo poiskati oddaljena tržišča, blago pa je bilo zaradi prevoza seveda dražje. Cene so rasle. Povečavale so jih zlasti še visoke carine. Ko je začela zalagati korejska vojna, so se države začele zalagati z blagom. Če so nazlo rasle, Res so se tudi plače povečale, toda ne v istem sorazmerju. Ko je bil zajezjen sovjetski manever na Daljnem vzhodu, so si ljudje oddahnili in cene surovinam so prišle skokoma padati. Cene življenjskim potrebščinam pa so ostale še vedno visoke. Pojavili so se znaki razvrženosti denarja. Vlade so se trudile, da bi vrednost denarja obdržale in so preusmerjale industrijo v izdelavo vojnih potrebščin in investicije. S tem pa je trpela proizvodnja in uvoz predmetov široke potrošnje. Začeli so umetno zmanjševati kupno moč prebivalstva. Posledice tega so se po vsem svetu malo pokazale. Proizvodnja predmetov široke potrošnje nadejuje predvsem tam, kjer proizvajajo večino za izvoz (ZDA, Anglija, Zahodna Nemčija itd.), brezposelnost pa raste. Seveda, kapitalisti hočejo rešiti stvar po svoje: zahtevajo, da se delovni dan podaljša in da se zmanjšajo plače.

Nekateri sindikati so že protestirali pri vladah zaradi podzgotitih ukrepov. Mednarodna zveza svobodnih sindikatov je skupaj z mednarodno federacijo tekstilnih in oblačilnih delavcev sestavila načrt, kako bi v bodoče preprečili zastoj v tekstilni industriji. Po tem načrtu naj bi ustanovili mednarodno družbo, ki bi sestavljala načrt svetovne tekstilne proizvodnje in vključila proizvodne načrte posameznih držav. Ta družba naj bi imela svoja »izenačevalna« skladišča tekstilnih surovin in polizdelkov, s čimer bi lahko odločno posegla na tržišča, kadar bi se pojavile težnje po zviševanju cen. Družba pa bi uravnavala tudi gradnjo novih tovarn, da ne bi prišlo do nesorazmerja med posameznimi fazami tekstilne proizvodnje. Kako je mogoče tak predlog uresničiti koristno, bo pa pokazala bodočnost.

IZ DELOVNEGA KOLEKTIVA PODJETJA »KURIVO«, MARIBOR

Mariborskim potrošnikom je delovni kolektiv podjetja »Kurivo« zamenjal K-karte za industrijske bone

Septembra meseca je bila odpravljena zagotovljena preskrba s kurivom. To pa je delovni kolektiv podjetja »Kurivo« v Mariboru močno zaskrbelo. Zavedali so se, da bodo potrošniki porabili industrijske bone najbrž za kaj drugega, za nabavo obleke, perila, krompirja, ozimnice itd. in da bodo zaradi tega prodali manj drv in premoga.

In kaj so napravili? Z Mestnim ljudskim odborom in banko so se dogovorili, da bo podjetje »Kurivo« zamenjalo K-karte za industrijske bone. Pre-

Zaslugek, ki so ga prejeli, je bil praviloma tako nizek, da so »gosto žil« veliki slabše kot . . .

Mnogo obubožanih plantažnih posestnikov je sploh opustilo nadaljnje kmetovanje. Svoje posestivo so razdelili na male parcele in jih oddali Zamorcem v najem. Tako je v Južnih državah nastala velika skupina najemnikov, ki so živeli kaj bedno življenje. Se danes je položaj v državah, ki imajo številno zamorsko prebivalstvo, tak, da je 60% vseh farmerjev — najemnikov!

Svobodni, toda nikjer zaželeni

Posebno inteligentni sužnji, ki so bili poprej zaposleni kot rokodelci in so imeli rokodelsko izobrazbo, so se podali v mesta, da bi dobili delo kot

Fr. Slana: Nepozabni spomini na kruto in neusmiljeno suženjstvo

pisali. Stanarina je pri nas, če primerjamo, koliko dajejo drugod po svetu, zelo majhna. Ponekod drugod dajejo četrtino plače samo za stanovanje. Z nizko stanarino pa imamo pri nas veliko težav. Hišni lastniki stanovanjskih hiš ne popravljajo. Če bo stanovanje še enkrat dražje, bo to malo bolje, čeprav ne bo še zadostovalo za velike stanovanjske potrebe in popravila. Je pa še drug razlog, ki govori za to, da se stanarina podraži. Z novim letom, kot veste, ne bo več industrijskih bonov. S temi boni smo potrošnjo usmerjali: za bone niso mogli kupiti nič drugega kot industrijsko blago. Sedaj bonov ne bo več in je nevarnost, da bi začeli ljudje preplačevati kmetijski pridelke. Kaj bi to pomenilo, vsak sam dobro ve. Cene bi rasle in s plačami ne bi mogli kupiti nič najnujnejših življenjskih potrebščin, kaj šele da bi mislili na perilo in obleko. Temu se je treba izogniti. To dosežemo na ta način, da prav v tem času uravnamo cene stanovanjem in tako preprečimo, da bi odpravili bonov izkristilili vsaki oduh. V tem je torej resitve, ki bo preprečila večji porast cen kmetičem pridelkom.

Ce bomo vse to dobro premislili, potem je jasno, da bo tudi po podjetjih in ustanovah treba stvari še bolj vzeti v roke. Lepo bi pogledali tistega, ki bi danes v podjetjih prideloval. Res, Resnica pa je tudi, da ne bi dobili nič manj denarja kot prej. Pridelkov bo res manj, prodal pa jih bo veliko dražje. Nič ne pomaga, nekaj je treba ukreniti.

Tako, vidite, se posledice suše poznajo v vsem gospodarstvu. Treba pa bo napraviti še nekaj drugega. O stanarini so že veliko

pisali. Stanarina je pri nas, če primerjamo, koliko dajejo drugod po svetu, zelo majhna. Ponekod drugod dajejo četrtino plače samo za stanovanje. Z nizko stanarino pa imamo pri nas veliko težav. Hišni lastniki stanovanjskih hiš ne popravljajo. Če bo stanovanje še enkrat dražje, bo to malo bolje, čeprav ne bo še zadostovalo za velike stanovanjske potrebe in popravila. Je pa še drug razlog, ki govori za to, da se stanarina podraži. Z novim letom, kot veste, ne bo več industrijskih bonov. S temi boni smo potrošnjo usmerjali: za bone niso mogli kupiti nič drugega kot industrijsko blago. Sedaj bonov ne bo več in je nevarnost, da bi začeli ljudje preplačevati kmetijski pridelke. Kaj bi to pomenilo, vsak sam dobro ve. Cene bi rasle in s plačami ne bi mogli kupiti nič najnujnejših življenjskih potrebščin, kaj šele da bi mislili na perilo in obleko. Temu se je treba izogniti. To dosežemo na ta način, da prav v tem času uravnamo cene stanovanjem in tako preprečimo, da bi odpravili bonov izkristilili vsaki oduh. V tem je torej resitve, ki bo preprečila večji porast cen kmetičem pridelkom.

IZ ZGODOVINE DELAVSKEGA GIBANJA

Prvi delavski časopis na Slovenskem

Ustanovni kongres avstrijske Socialistične stranke, ki je bil 30. decembra 1888 v Hainfeldu, je sklenil, da lahko slovenski delavci izdajajo svoj časopis. Takole pravi spomenica: »Strankni zbor pozdravlja namero jugoslovanskih sodrugov izdati strankni list in daje k temu rad svoje soglasje in podporo.«

Najnaprednejši slovenski delavci so se potem dali na delo in pripravili ustanovni zbor svojega časopisa. Avstrijska policija pa jim je delala veliko preglavje. Oblast ga je kmalu zatrla. Uredniki niso priznali, da bi bili sposobni urejati list, češ da »nima zadostne šolske izobrazbe«. Od tovariš, ki je hotel prevzeti uredništvo, so zahtevali, naj bi polagal izpite in vse mogoče, pa tudi nezakonite stvari. Končno je list »Novi čas izšel. Državno pravdništvu v Ljubljani pa je že prvo številko zaplenilo in se spredknilo ob napis pod naslovom: »Glasilo slo-

venskih socialnih demokratov«. Kot se je pa pozneje izkazalo, oblast ni priznala obstoja socialne demokracije v slovenskih deželah.

Tudi drugi poizkus za ustanovitev delavskega časopisa je propadel iz istih razlogov. Urednik je bil »premallo sposoben in nezadostno izsoan«. Od njega so zahtevali sprečevalo, ki ga ni imel in zato lista niso dovolili. No, v tem času pa je v Trstu izšel časopis »Zora« (1890 ali 1891). Toda tudi tam so bile hude težave. Ljubljanska oblast, ki je na skrivaj proglašala neke vrste iziceno stanje, je posredovala, da je trška oblast gledala delavcem bolj na prste kot prej. List so pozneje zelo pogosto zaplenili in sploh otežkočilo vse redakcijsko delo.

Kljub vsemu temu pa se je naprednim delavcem posrečilo, da so si pridobili precej prištevne med slovenskimi delavci. Čeprav je bilo le 400 naročnikov, je list bralo zelo veliko ljudi, saj so si ga podajali iz rok v roke.

Kako so na Hrvaškem ustanovili svoj prvi socialistični časopis »Svoboda«

Okrog lista so se zbrali najnaprednejši delavci in že leta 1894 ustanovili socialistično stranko

Prvi delavski časopis je izšel na Hrvaškem že za časa prve Internacinalne, drugo glasilo pa je izhajalo v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Oba sta kmalu prenehala izhajati. Zadnji je izšel leta 1890.

Na ustanovnem kongresu II. internacionalne v Parizu 1889. leta so sklenili, da bodo delavci vsega sveta vsako leto svečano praznovali Prvi maj kot svoj praznik. Zagrebški delavci so Prvi maj praznovali že 1890. leta z velikimi zborovanji in manifestacijami. To je bilo zelo uspešno delavsko slavje. Delavskim voditeljem se je takrat porodila misel, da bi ustanovili socialistično stranko. Naslednje leto so na prvomajski proslavi že izbrali odbor in mu naročili, naj prične izdajati socialistično glasilo. Na samem zborovanju so zbrali 98 vorantov gotovine, da se je bilo sicer malo, vendar pa dovolj, da so prve številke lahko izšle. List so imenovali »Svoboda«. S tem so hoteli povedati, da bo list zastopal socialistične ideje. Tako je začel izhajati prvi socialistični list na Hrvaškem.

Koliko novih naročnikov si že pridobil za naš list?

Pravila predvidevaljo, da se društveno prebuzbenec prepusti blaginji delavcev in službenec, če bi se v 10 letih ne ustanovilo društvo enake vrste. To pomeni, da so že pred tem časom obstajala delavska podpornna društva.

Življenje se ne da spraviti v toge številke

Na zborovanju sindikalnih odbornikov je bilo govora tudi o nadurnem delu, zaposlitvi upokoencev in brezposelnosti. Slišali smo, da je bilo v avgustu 1916 ljudi brez dela in da je bilo v enem samem mesecu opravljeno po naših podjetjih 1.319.211 nadur.

Nekateri mislijo, da bi lahko dali delo vsem časno nezaposlenim, če ne bi delali nadur. Suhi računi nam to tudi res pokažejo. Če bi namesto tega, da delamo čez ure, zaposlili nove ljudi, potem bi lahko zaposlili vse časno nezaposlene in še 700 bi jih bilo premalo. Denimo, da bi to držalo. Toda, vprašajmo se kakšno delo pa se opravi v nadurah? Kar kmalu bomo ugotovili, da so to večinoma dela kvalificiranih delavcev. Žal ne razpolagamo s točnimi podatki, prepričani pa smo, da bi tudi tu zvedeli marsikaj zanimivega. Rrzkone bi dognali, da iz nekaterih proizvodnih panog, kjer delajo danes nadure sploh ni, ali pa je zelo malo brezposelnih. Pri ocenjevanju tega bi kazalo ugotoviti tudi, da nekaterih vrst delavcev manjka, druge pa so brez dela. Takim morda ne moremo dati dela zaradi tega, ker zanje nimamo stanovanj.

Vesih res lahko nekaj sklepamo iz golih števil. Če bi gledali na to vprašanje samo skozi očala statistike in suhih števil pa bi lahko, tako namreč mislimo, prišli do napačnih in neživljenjskih zaključkov.

Pa se vprašajmo kakaj sploh delajo čez normalni delovni čas, kakaj so se ponekod delavci za to odločili lahkega srca? Največkrat zato, ker hočejo popraviti zamujeno, bodi da so prejšnje mesece slabo gospodarili, bodi da je za nekatero šele sedaj sezona, bodi da si hočejo nabrati rezerv, ker jim sedaj morda trg dobro kaže. In ni zadnji razlog za nadure v tem, da je ponekod premalo kvalificiranih delavcev in si pomagajo z nadurami.

Pustimo vneimar tiste primere, kadar delajo več kot po navadi zaradi grehov iz uprave podjetja itd. in jih je šele sedaj izmordilo, ko ne dobe celih plač. Vse pa je prehodno. Druga stvar pa bi bila če bi delali stalno čez normalni delovni čas. To pa prav gotovo ne bi bilo prav. In končno lahko zaupamo delovnim kolektivom, da so sami dobro premislili predno so se odločili, da bodo delali nadure. In na splošno ne mo-

remo trditi da so vsi delavci tam, kjer so se odločili za nadurno delo, tako sebični da ne bi tudi drugim privoščili kosčka kruha, ki ga je potrebovali za delo. Hočemo le opozoriti na to, da lahko zaupamo v delo teh organov, sicer jih ne potrebujemo.

Približno ista je stvar z upokoenci. Načeloma držji trditve, da naj bi upokoenci uživali upravičen pokoj in naj rajši pustijo mesto mlajšim, ki so ta čas brez dela. Vendar tudi tu ne bomo opravili dosti s samimi številkami. Marsikdo bo dejal: številke govore tako in nič drugega. Toda poskusite spraviti življenje v številke! Zelo težak in kaj nehalen posel! No, in kako je z upokoenci? Marsikje bi vam povedali: saj res je tako, upokoenci naj grejo v pokoj. Samo kje bomo dobili tako visoko kvalificirane delavce? Če damo vse upokoence s podjetja potem se proizvodnja ustavi. Kar pojditte vprašati na Jesenice, v tiskarne itd. pa boste videli kaj vam bodo povedali.

Pa smo tam. Stari grehi niso »kadrovake« politike še mašujejo. Prej nismo dovolj skrbeli, da bi kvalifikacija delavcev hitro napredovala in zgodilo se je, da za tisto mesto, kjer danes dela upokoenci, ni zamene. To vprašanje naj bi reševali iz obeh strani. Tam, kjer lahko upokoence takoj zamenjamo z že zaposlenimi ljudmi, jih je treba takoj zamenjati. Na tisto mesto od koder bi odšel tisti, ki bi upokoencega zamenjal pa naj bi zaposlili časno nezaposlenega. Kjer pa to ne gre, bi bilo treba dati k upokoencem tukoč še nekoga, ki se bo v kratkem času naučil in ga zamenjal. Globoko smo namreč prepričani, da ne drže v podjetjih upokoencev samo zato, ker so upokoenci, pač pa zato, ker bi imeli sicer težave v proizvodnji.

Se vam torej ne zdi, da življenje ne gre ocenjevati samo s številkami? Kaj menite?

— dj

Trpek in sramoten madež na tako opevani ameriški „demokraciji“

Podobe iz življenja »črnih Američanov«, ki jih je zapisal v svojih člankih E. Winkler. (Nadaljevanje.)

rokodelci. Tudi desetisoči neuzruženih Zamorcev so odšli v Severne države, kjer so dobili delo kot tovarniški delavci, težaki, posli, čistilci čevljev, raznašalci časnikov, pomivalci posode itd.

Crnorrjavi delavci, od katerih je prihajala nevarnost, da belopoltim delavcem odvzamejo delovna mesta in vplivajo na znižanje zaslužkov, so naleteli na odklanjanje in sovraštvo pri svojih belih delovnih tovariših. Sindikati so se v največ primerih branili sprejema Zamorcev v članstvo, celi posadi so grozili s stavko, kadar je šlo za zaposlitev Zamorcev. Izmišljali so si najbolj smešne utemeljitve, da bi osporavljali Zamorcem delovno mesto. Tako so izjavili zidarji in tesarji v Athensu, država Georgija, v neki pisмени pritožbi: »Samo beli mož je resnični lastnik te dežele. Študije belih mož Kopenika in Galileja so privedle do spoznanja, da je Zemlja okrogla. To je Kolumba spravilo na misel, da je plul proti Zahodu... Samo beli možje so odkrili to celino, samo ti imajo spričo tega pravico tukaj delati in živeti...« Resnično, osvobojenim otrokom strica Toma v novem svetu niso pripravili lagodnega življenja.

Bog je človeka ustvaril po svoji podobi, bog ni bil Zamorec, zato Zamorec ni človek

Leta 1866 je bilo s sklepom Zveznega parlamenta Zamorcem priznano državljanstvo. Leta 1870 so Zamorcji dobili tudi volilno pravico. Osemnajst Zamorcev je bilo izvoljenih v Kongres (skupščina) Združenih držav in Zamorcji so si pridobili velik vpliv v Delovnem zboru (skupščinah) Južnih držav. V Južni Karolini so si priborili celo večino. Zmagovite Severne države, ki so imele po koncu vojne Južne države še deset let zasedene, so uvedle tudi pomožne akcije za pomanjkanje trpeče Zamorcev in pospeševale ustanavljanje šol za zamorske otroke. V petih

letih je bilo ustanovljenih 4200 novih šol.

Bivši lastniki sužnje, ki so še zmeraj zviška zaničljivo gledali na nekdanje sužnje, so se penili od jeze. Po njihovih pojmih Zamorcji vendar niso bili ljudje, temveč delavne živali. Celu duhovni so izjavljali: »Bog je ustvaril

Črnci binajo v Združenih državah Amerike v posebnih predmestnih četrtih, kjer je mogoče videti marsikaj pa tudi to, kar nam prikazuje zgornja slika.

človeka po svoji podobi in sličnosti. Ker pa, kakor vsakdo ve, bog ni bil Zamorec, sledi iz tega, da Zamorec ni človek. Zamorec nima duše.« In seveda so se našli tudi »učenjaki«, ki so dokazovali, da je Zamorec po naravi manj vreden in ga je mogoče uporabljati za najnižja dela.

Ko je bila zasedba Južnih držav ukinjena (1876), se je začel okruten boj, da bi Zamorec oropali priborjenih pravic. Vodstvo v tem boju je prevzel Ku-Klux-Klan.

Ameriška »crna roka« mori in strahuje Zamorce

Ta tajna organizacija je bila 1865 ustanovljena v Tennessee. Pristaši te organizacije so se čutili kot pripadniki bele gosposke rase poklicane, da zopet upostavijo in zagotove nadvlado te rase. Skrajna je veljal njih boj Zamorcem — kasneje tudi Zidom. Ku-Klux-Klan je torej neke vrste nacistična organizacija, podobna belogardistični »črni roki« pri nas. Zadal si je nalogo, širiti med Zamorcji strah in grozo ter pomoriti Zamorce in bele prijatelje Zamorcev, ki so se mu zdeli nevarni. Klanovi možje so »delovali« ponoči. Da bi jih ljudje ne spoznali in da bi vrazjeverne Zamorce spravljalji v strah, so se pojavljali zmeraj v širokem plašču zaviti, glavo pa so imeli zakrito z avbo, ki je imela dva rogora in odprtino za oči in usta. Čez avbo so nosili visok klobuk, ki je bil okrašen z ognjeno-dečimi jeziki ali pa s slikami živali.

(Nadaljevanje prihodnjic)

IZ PÓHORSKIH GOZDOV

Ponosni smo na sad svojega dela

Mislinjski gozdni in lesni delavci so si zgradili svoj kulturni dom

O tem, kaj delajo delavci Gozdne manipulacije in lesne industrije v Mislinji, se je danes prav malo, še boljše, skoraj nič pisalo. To pa menda le zaradi tega, ker le redkokdaj zaide kakšen dopisnik v ta skriti kraj pod pohorskim gozdom. Mislinjski so zadnja leta res pridno delali in poleg svojega dela v gozdu in na žagi, napravili še marsikaj drugega.

Kakor po vseh drugih slovenskih vaseh, tako smo si tudi mi Mislinjski na pobudo sindikalne organizacije zavezali, da si bomo v tem zakotnem kraju od koder se na vse strani košatijo pohorski gozdovi zgradili svoje kulturno središče. To pa ni bilo lahko.

No, dom smo dogradili, nabavili smo si že tudi kinoprojektor in to vse s prostovoljnimi prispevki in udarniškim delom. Najbolj sta nam pomagali kmetijski zdruzi v Straži in Dolcu pa tudi kmetije niso zadržali in so nam darovali precej lesa. Nekaj smo ga porabili pri gradnji doma, nekaj smo ga pa še prodali. Tako smo si lahko kupili drug stavbni material in plačali strokovne delavce za tista dela, ki jih nismo mogli napraviti s prostovoljnimi delom. Pri gradnji doma smo napravili 10.000 prostovoljnih delovnih ur. Najbolj pridni so bili zavarovalci gozdne železnice, ki so nam navozili vse material za gradnjo, izkazala pa se je tudi mladina, saj se zaveda, da je dom prav njej namenjen.

Jeseniški delavci so gostovali po Primorski

Osnovani so posebno kulturno skupino

Predkongresna doba je razgibala življenje jeseniških železarjev. Med drugim so se odločili za gostovanje po sončni Primorski. Sindikalna podružnica šteje 4. je osnovala kulturno skupino, ki jo sestavljajo moški oktet, ženski kvartet, plesna skupina in telovadci. Dobro so se navadili in gostovali v

Cerknem, Kanalu, Anhovem, Vipavi in Kruševu.

Uspeli so. Srečni so se v nedeljo zvečer vrnili na Jesenice. Oblebili so, da se bodo še bolj izpopolnjevali in se pridružili »Svobodci«. S podobnimi gostovanji bodo še nastopali v krajih, kjer je bila pred vojno prepovedana slovenska beseda. Polde Ulaga.

SINDIKATI V KOPRU LEPO NAPREDUJEJO

Tudi tam prevzemajo upravo socialnega zavarovanja sami zavarovanci

Prejšnji teden je bil v Izoli razširjen plenum Okrajnega sindikalnega sveta za okraj Koper. Razpravljali so o volitvah v organe socialnega zavarovanja in so jih razpisali za 23. november t. l. Tudi v Kopru bodo namreč prevzeli upravo socialnega zavarovanja zavarovanci v svoje roke. Na široko so razpravljali o vlogi delavskega razreda in njegovih sindikatov ob volitvah v občinske in okrajni ljudski odbor, predvsem pa v zbor proizvajalcev. Te volitve bodo v Kopru prav takrat kot drugod v Sloveniji.

Razumljivo je, da čutijo reacionarji in fašisti iz Trsta, pa tudi potuhnjenci iz Kopra, vroča tla pod nogami in že nekaj časa posebno besno divjajo in vpivajo proti terorju in nasilju, krivici in t. d. V cona B. Vedo, da jim je odklenalo, saj bo usodo gospodarstva in vsega družbenega življenja tudi v Kopru vodilo delovno ljudstvo. Prav zato so na plenumu precej govorili o političnem in vzgojnem delu v kolektivih. Združena reakcija se dobro zaveda, da je demokratično delavsko samoupravljanje njihov najnevarnejši grobokop

IZ VELENJSKEGA RUDNIKA

Park si bodo uredili

Velenjski rudarji so se odločili, da bodo v počastitev VI. kongresa naše Partije delali tri nedelje. To in prejšnje neč ljo so bili na prostovoljnem delu skoraj vsi rudarji. Nameščenci pa so se odločili, da bodo uredili park pred kinodvorano, kjer bo stal kip rudarja S. M.

IZ DOLNJE LENDAVE

ZA TRI IN PO MILIJONA STAREGA ŽELEZA SO NABRALI

Delovni kolektiv proizvodnje nafte v Dolnji Lendavi je v prostem času nabral za tri in pol milijona dinarjev starega železa. Pri tem delu je kolektiv opravil 9600 udarniških ur. U. H.

V NAS JE ZAŽIVELA MISEL KOMUNARIJEV

(Nadaljevanje s 1. strani)

splošno zbornico. V prvi zbornici bodo odločali neposredno sami proizvajalci (zato ta organ ni več predstavniški organ v starem smislu), ki bodo upravljali z gospodarstvom svojega področja. Oni bodo razpolagali z lastnimi viški dela, saj volijo poslance v ta zbor organi delavskega upravljanja oziroma delovni kolektivi, ne po številu delavcev, ampak po količini družbenega proizvoda, ki ga napravijo. Zato tudi zbornice proizvajalcev predstavljajo že zametek organov, ki upravljajo s plodovi dela in ne z ljudmi. To je v pravem smislu socialistični predstavniški organ. Zato je ta zbornica tako pomembna in predstavlja največjo novost v našem družbenem upravljanju. Sedaj, ko smo neposredno pred volitvami v te organe, je potrebno, da se tega v celoti zavemo in v to smer morajo obrniti vsi delavci in njihovi organi delavskega upravljanja polno pozornost.

Zbor proizvajalcev je os delavskega upravljanja in središče nastajajoče delavske skupnosti. Od tega, kako se bodo praktično uveljavili ti organi, je v prvi vrsti odvisno tudi to, kdo bo dajal delu oblasti v bodoče pečat. Ali bo ta postajala vse bolj socialistična, pravo delavsko središče, v katerem se bodo krepile prvine komunne in ji bodo dajali

pečat napredni delavci, ali pa se bodo še lahko uveljavljali v njej posamezni sebičniki, omahljivci, da ne rečemo celo spekulanti, oderuhi in birokrati, in bodo njihovi organi dopuščali uveljavljanje protisocialističnim ostankom.

Kaj bomo odgovorili?

Na to vprašanje mora delavstvo danes jasno odgovoriti! Odgovor je samo eden: organi oblasti bodo postali delavska žarišča po svojem duhu in načelih svojega dela. Tak jasen odgovor je predvsem potreben sedaj, ko volimo svete proizvajalcev in ko pripravljamo volitve novih občinskih odborov. Treba je izvoliti take svete proizvajalcev, ki bodo res postali matica razvoja delavskega upravljanja in iz njega izhajajočih družbenih odnosov na okrajnem področju. Enako pa velja tudi za volitve v splošno zbornico občinskih in okrajnih organov.

Tudi v splošni zbornici bodo namreč delavski zastopniki. Tudi ta mora biti prepojena z delavskim duhom. Taka pa bo le, če se bodo delavci za to temeljito potrudili. Od njih samih je sedaj odvisno, kako dostojno bodo zastopali delavske interese in koristi tudi v splošni zbornici. Pri vseh spremembah je seveda morala tudi splošna zbornica in njeno delo doživeti določene spre-

Hrastniški rudar Martin Kmet je izpolnil svojo obljubo

Hrastniški rudar tov. Martin Kmet je obljubil, da bo od 1. julija do kongresa nakopal s svojo delovno skupino 5000 ton premoga. Svojo besedo je držal in zadnjo tono je izkopal 20. oktobra. Njegova storitev je povprečno 8,7 tone na delovni dan na moža.

—šček

IZ DELA KEMIČNE TOVARNE RUŠE

50.000 dinarjev za tiskovni sklad »Delavske enotnosti«

Dva milijona dinarjev bodo dali za zgraditev gimnazije

Na zadnji seji delavskega sveta tovarne dušika v Rušah so se posvetovali, kako bodo razdelili sklad za prosto razpolaganje. Takole so se odločili. Šest milijonov so dali na stran za gradnjo stanovanjske hiše, 1.600.000 za zgraditev dvorane pri stanovanjskih hišah, za kegljišče in ureditev menze prav toliko, občinskemu ljudskemu odboru v Rušah bodo dali dva milijona za grad-

njo in preureditev poslopja nižje gimnazije, za gasilski dom pol milijona, delavskemu prosvetnemu društvu »Svoboda« v Rušah dve sto tisoč in za tiskovni sklad delavskega lista »Delavska enotnost« pa 50.000 dinarjev.

Vse to kaže, da ima delavski svet tovarne dušika v Rušah razumevanje za potrebe prebivalstva v Rušah, posebej pa še za svoj delavski list.

Delavskemu svetu se uredništvo in uprava prisrčno zahvaljuje.

DELOVNI KOLEKTIV PIVOVARNE »UNION« ZA VI. KONGRES KPJ

Vzgojno delo njihova glavna skrb

Med kolektivi, ki se pripravljajo z vso vnemo na VI. kongres naše Partije, je tudi delovni kolektiv pivovarne »Union« v Ljubljani.

Priredili so več strokovnih in političnih predavanj o najvažnejših gospodarskih, finančnih in političnih vprašanjih, s katerimi naj bi se seznanil ves delovni kolektiv.

Člani kolektiva so pomagali tudi pri regulaciji Parmove ulice. —sek

IZ TEKSTILNE TOVARNE V MAJŠPERKU ZA VARNOST DELAVCEV SKRBE

V delovnem kolektivu tekstilne tovarne v Majšperku so zadnje čase pregledali vse higienske in varnostne naprave, posebno so se zanimali za po-

ZABUKOVŠKI RUDARJI SO ZBOROVALI

Na delavsko zborovanje naj pridejo tudi člani delavskega sveta

V začetku tega meseca so se zbrali zabukovski rudarji na zborovanju, na katerem so se pogovorili o stvareh, ki jih teže. Rudarji so takoj opazili, da ni na sestanku precej članov delavskega sveta in vse kaže, da se nekateri člani sveta še ne zavedajo svojih dolžnosti.

Zbrali so se predvsem, da bi se pogovorili o volitvah v skupščino socialnega zavarovanja. Sprejeli so kandidatsko listo, ki ji načeluje Franc Klemen. Ob tej priliki so razpravljali tudi o porastu bolnikov. Nekateri pravijo, da se delavci zato prehlade, ker delajo na dežju in jim bo treba nabaviti dežne plašče. Posebno pa jih je prizadela odpoved službe rudniškega zdravnika dr. Josipa Rasiewiczca, ki zaradi preširokega terena ne more več opravljati službe pri rudniku, kot mu to velevala njegova stroka in vest. Zabukovski rudarji bi radi tega zdravnika še obdržali in so izvolili tričlansko deputacijo, ki naj posreduje pri Svetu za zdravstvo okoliškega okraja Celje, da bi določili zdravniku manjši okoliš.

Na zborovanju so tudi kar na glas povedali, da ni prav, da nekateri, sicer

redki, rudarji-očetje ne uporabljajo otroških doklad za to, za kar so namenjene. Člani kolektiva pravijo, da naj bi se sindikat za to pozanimal in nekaj ukrenil. Če ne gre zlepa, naj gre pa zgrda, le otroci ne smejo biti prikrajšani. Pritoževali so se tudi čez poštni urad v Grižah, ki jim pošte ne dostavlja redno. Menili so se med drugim tudi o tem, da bi bilo prav, če bi samcem, ki se zdravijo v bolnicah, ne izplačevali cele plače po tarifnem pravilniku. S tem bi se morda stalež bolnikov precej zmanjšal.

Razpravljali so še o pristopu k Mednarodni federaciji rudarjev, o izgedih za prihodnjega deliteve dobička, primerjali so plače z ostalimi rudniki v Sloveniji, delavskemu svetu pa so naročili, naj kontrolira zaslužke v jami. S. K.

IZ TOVARNE »PLETENINA« V LJUBLJANI Z DOBRIMI STRELCI SE LAHKO POSTAVIJO

V tovarni »Pletenina« v Ljubljani se najbolj postavijo s svojimi strelici. Pred kratkim so tekmovali s strelsko družino »Litostroja« in »Saturnusa« in so dosegli drugo mesto. Če upoštevamo, da so štiri petine članov naučile rokovati s puško šele v tovarni in da sprva za ta šport ni bilo zanimanja, je to kar lep uspeh.

Pozabili pa tudi niso na izobraževalno delo. Priredili so predavanje o zgodovini Komunistične partije Slovenije in o osebni higieni žene. Vrteli so tudi dva filma o življenju črncev in o lesni industriji na Švedskem. M. T.

IZ DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE »PINUS« V RAČAH

Le tako napreji

O sindikalni podružnici tovarne smolnatih izdelkov »Pinus« v Račah je bilo doslej kaj malo slišati. Vse kaže, da so se stvari obrnile. Zadnje čase so imeli več zborovanj, ki so se jih udeležili skoraj vsi člani kolektiva. Prirejajo tudi razna predavanja o vlogi Par-

zarnovarnostne naprave. Sindikat je pripravil predavanje o upravljanju gospodarskih podjetij. Gospodinjki tečaj, ki so ga tudi pripravili, pa obiskuje 25 delavk. V. I.

SOCIALNA POLITIKA

ŠE NEKAJ SLIČIC IZ AMERIKE

Kaj smo zvedeli o socialnem zavarovanju iz volilne agitacije v Ameriki

Zdravstvene zaščite ni — Iz starostnega zavarovanja pa dobi upravičence povprečno po 6 dolarjev na mesec

Menda ni na svetu nobene industrijske razvite države, ki bi tako malo skrbela za socialno zaščito delavcev in uslužbenecov kot v Združenih državah Amerike. Tam se boj za socialno zavarovanje pravzaprav šele začel. Res imajo starostno zavarovanje, vendar so datjate, ki jih izplačuje država, tako neznatne, da o starostnem zavarovanju pravzaprav ni vredno niti govoriti. Vsek zavarovane dobi povprečno le po 6 dolarjev na mesec, kar je toliko, kolikor zasluži kvalificiran delavec v treh urah. To je pa toliko kot nič.

Ziviljenjska raven v ZDA je resda visoka. Če pa delavec zbolí, če postane nesposoben za delo in ko ostari, je prepuščen sam sebi. Prav tako pa ostane družina brez vseh sredstev, če oče umre. Seveda si pomagajo na narazlične načine. Delavci so si ustanovili vrsto blagajin in podpornih društev, ki pomagajo ob boleznih in drugih življenjskih težavah. Prav tako je tudi vrsta zavarovalnic, ki delujejo na čisti trgovski osnovi. Vse breme socialnega zavarovanja leži torej na delavcih in njihovih družinah, ne pa na državi res prava nesreča.

Se bolj si bomo na jasnem, kako je s socialno zaščito delavcev v ZDA, če se spomnimo, da živi v Ameriki veliko črnecov, ki si ne morejo privoščiti tega, da bi se zavarovali pri kakšni zavarovalni družbi.

Razumljivo je, da so prišle težnje delavcev po ureditvi socialnega zavarovanja do izraza tudi v tej volilni agitaciji za predsedniške volitve. Zanimivo pa je, da se nobena stranka ne zaveza preveč za državno socialno zavarovanje. Največ obetajo še demokrate, pa tudi to kar obetajo, je v primeri s tem, kar imamo pri nas, pa tudi kar je v zahodnoevropskih državah, zelo malo. Njihov volilni program govori, da naj dr-

žava pomaga zdravniški vedi, bolnicam in šolam ter hvali predsednika Trumanca, ker je imenoval izvenstrankarsko komisijo, ki proučuje zdravstveno stanje in stroške zdravstvene oskrbe. O Trumanovem načrtu državne zdravstvene zaščite ni v programu demokratske stranke niti besedice.

Republikanci pa so načelno proti zdravstvenemu zavarovanju. Eisenhower sam je obsodil »priljubeno zdravstveno zavarovanje, ker pa le ni smel ideje državnega zdravstvenega zavarovanja čisto odkloniti, je priporočal, da bi država prevzela stroške zdravniške pomoči revnim ljudem.

Vsa razprava in obljube se sudejo je okrog zdravstvene zaščite. Kadar bi kakšna socialna reforma koristila ljudstvu, zakriče reacionarji iz republikanskega tabora: »Stojte, to je socializem.« So pa tudi med demokrate ljudi, posebno med petičniki, ki so prav tako proti kakršni koli socialni zaščiti delavcem, ker bi se z državnim socialnim zavarovanjem zmanjšali njihovi dobički. V sklad socialnega zavarovanja, odnosno državne zdravstvene zaščite, o čemer sedaj v Ameriki govorijo, bi morali večji delež plačevati seveda podjetniki. Posebno močno pritiska na republikance Ameriška zdravniška zveza, ki se boji za svoje dohodke in je Trumanov načrt zdravstvene zaščite proglašila za »socializirano medicino«. Med takimi pa je tudi nekaj sindikalnih voditeljev, ki so iz strahu pred »socializmom« proti vsaki obliki socialne in zdravstvene zaščite delavcev in uslužbenecov.

Prav tisti, ki najbolj kriče proti »socializmu«, pa se prav radi okorišajo na račun »socializma«. Kar poobjmo!

Vlada ima blizu Washingtona najmodernejšo bolnišnico. Sem se hodijo zdraviti vsi zakonodajalci in vladni uslužbeneci. Do tu

urejajo po svojih najboljši vesti s sredstvi, ki so jih sami ustvarili v zborih proizvajalcev. Odras taakega pojmovanja nekaterih občinskih odborov je v tem, da vrednotijo delovne kolektive in njihovo skrb za komunno samo po tem, koliko so dali občini denarja. Često v tej smeri vrše na kolektive celo nerazumljiv in samovoljen pritisk. Tako merilo za družbeno zrelost kolektiva je seveda birokratsko. S tem pa ni rečeno, da kolektivi niso poklicani prispevati za občinske potrebe. To so dolžni. Toda o uporabi denarja morajo oni sklepati, imeti morajo nadzor, vedeti morajo, zakaj je bil denar porabljen in ali je bil koristno porabljen. To je bistvo komunne. To pa nam bodo prinesli sveti proizvajalcev.

Kjer domujemo, tam je naša občina

Drugo tako mnenje je, da se naj delavci predvsem brigajo za prilike v kraju, kjer delajo, medtem ko nima smisla, da se »vtikajo« v občino tam, kjer stanujejo, saj vendar tu ne ustvarjajo nikakih dobrin. Tako separatistično stališče zastopajo predvsem nekateri vsaki oderuhi, ki se boje, da jim delavci ne bi »okužili« s socialističnimi naziranjmi razmer v občini in uveljavili načela, ki so lastna delavcem. Seveda je prav nasprotno res od tistega, kar si žele vsaki oderuhi. V kraju, kjer delavci živijo — tam je njihova občina, prav tam morajo zlostiti še nekatera sebična načela, od katerih imajo ravno delovni ljudje največ škoda. Zato pa morajo priti v splošne zbornice.

Torej: v nas je oživila misel komunarijev, našli smo tudi pot, kako jo bomo uresničili. Od nas samih pa je sedaj odvisno, kako dostojno jo bomo uresničili in uveljavljali.

je vse v redu in prav. Čim pa naj bi se zastojni zdravili tudi delavci in uslužbeneci, bi bil to »socializem«. Pred dvema mesecema se je v tej bolnišnici zdravil zastojni tudi senator Mac Carthy, ki svari pred »socializmom« vsakokrat, kadar omenja Trumanov načrt splošnega zdravstvenega zavarovanja.

Taki so mnogi demokratski in republikanski voditelji. Kadar »socializem« njim koristi, je vse prav, čim pa naj bi »socializem« koristil širokim ljudskim množicam, tedaj pa strše s »socializmom«.

Takole je s socialnim in zdravstvenim zavarovanjem v Združenih državah Amerike. Zdravstveno zavarovanje je le vaba in ga nihče od predsedniških kandidatov ne jemlje resno. Služi jim le za pridobivanje volitev, po volitvah pa bodo vsi stivar poskušali pozabiti. Ze same razprave pa kažejo, da si delavci takega zavarovanja žele in da bo treba tudi to nekoč urediti.

SKUPŠČINA OKRAJNEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE V KRŠKEM JE ZE ZASEDALA

UPRVLJANJE SOCIALNEGA ZAVAROVANJA PREHAJA V DELAVSKE ROKE

Izvolili so izvršni odbor in tri delegate za republiško skupščino — Postavili so direktorja zavoda in sprejeli statut

V nedeljo je novoizvoljena skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje krškega okraja že zasedala. Skupščini so prisostvovali tudi predstavniki vseh sindikalnih svetov ljudske oblasti in partijskega komiteja. Izvolili so si izvršni odbor in tri delegate za republiško skupščino zavoda za socialno zavarovanje. Postavili so si tudi direktorja.

Obsirno so razpravljali o statutu zavoda za socialno zavarovanje. Določili so, da bodo drugič volili v skupščino neposredno in da bo vsak zavarovane dobil že prej volilni listek. Dogovorili so se, da lahko direktor sam odloča o izdatkih zavoda do zneska 50.000 dinarjev, za večje vsote sklepa skupščina. Pogovorili so se tudi o sodelovanju z okrajnim svetom za ljudsko zdravstvo, saj z zdravniki ni bilo dosti sodelovanja.

Skupščina šteje 27 članov, vendar ni v skupščini nobene žene, čeprav so kandidirale.

PREKLIC SINDIKALNIH KNJIZIC

Sindikalne knjizice so izgubili in jih proglašajo za neveljavne tovariši: Marjan Cigoj, gozdni delavec; Franc Tisler, gozdni delavec (roj. 29. 1. 1924); Franc Tisler, gozdni delavec (roj. 12. 12. 1918); Ludvik Meglič, gozdni delavec, in Anton Meglič, gozdni delavec, vsi člani sindikalne podružnice Putehof — Tržič.

V današnji prilogi našega lista

OBZORNİK

bomo brali med drugimi tudi tele člank:

Stane Kavčič: Prvi koraki.
Lado Miklič: Po poteh prave delavske demokracije.
Lojze Piškur: Uveljavljajo se prava socialistična načela.
Lojze Hartman: Od borne deščine do splošnega družbenega zavarovanja, ki ga upravljajo zavarovanci sami.
Franc Bričelj: Razmišljanja ob polletnem izvajanju novega tarifnega sistema.

Razmišljanja ob spomeniku »Ilegalec« ki je bil odkrit v Ljubljani

V Sloveniji smo po osvoboditvi postavili že precej spomenikov junakom in žrtvam »rodno-osvobodilne borbe«. Več spomenikov bodo odkrili v kratkem n. pr. v Trbovljah, Šostanju, Domžalah, Zalcu itd.; tako imenovana spomeniška akcija pa se množično še nadaljuje in bodo odkrili v letih 1953 in 1954 večje spomenike NOB še v Kočevju, Sežani, Tolminu, Idriji, Cerknem, Novem mestu, St. Jernju na Doljenjskem, Planini, Rakeku, Dobru in drugod.

Začetkom oktobra je dobila tudi Ljubljana svoj spomenik NOB. To je spomenik »ILEGALCA«, ki je posvečen številnim ilegalcem, ki so prispevali svoj veliki delež v glavnem mestu Slovenije pri narodni osvoboditvi.

Spomeniki borcev narodno-osvobodilne borbe imajo v našem javnem življenju izreden pomen. Z njimi si venomer obujamo vtise in spomin v borbenosti in sposobnosti naših najboljših sinov in hčera. To je o žiljenjski silni našega ljudstva, ki se je z orožjem uspešno uprlo tujemu in brezobzirnemu zavojevalcu. Spomeniki učinkujejo kot žive priče junaštva, žrtev in naporov naših ljudi med NOB, so izraz sposobnosti in zmogljivosti našega ljudstva v boju za narodni in žiljenjski obstoj in hkrati opomin bodočim rodom; spomeniki NOB nam pripomnijo hkrati zavest o nujnosti neprestane borbe za svobodo, neodvisnost in lepšo bodočnost.

Spomenik »ILEGALCA« je zasnoval in izdelal kipar Francšek Smerdu, profesor na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost, avtor pet metrov visokega spomenika pesnika Franceta Prešerna, ki bo postavljen konec decembra v Kranju, dalje »STRELECA« v Postojni, ki so ga v letošnjem juniju odkrili v Postojni, spomenika NOB v Domžalah itd.

Pri svečani otvoritvi in slovesnostih, o katerih so naši časopisi izčrpno poročali, smo se srečali stari znanci z umetniškimi razstav, mladi tovariši Tone in stari Dermastja. Na vse je napravila pojava upodobljene ilegalca globok in veličasten vtis.

Kip ilegalca je visok dva in pol metra. Upodobljen je krepak mlad možič, ki zelo oprezno koraka in se ozira v stran. Ogrnjen je s plaščem, pod katerim prečudno skriva puško. Ima široko razgaljeno brado; desna roka je upodobljena z ritmično širokega kroka. Okoli vratu ima ilegalce šal. Njegova glava je obrnjena na levo in nekoliko nazaj. Obraz ima odlično in drzne poteze. Kosati lasje se mu zgrinjajo preko čela. Njegov plašč je v nekoliko vihravem položaju.

Oba tovariša sta bila navdušena nad spomenikom.

»Ta spomenik mora biti resnična umetniška, sta dejala, »ceprav ne veva, katere sposobnosti in značilnosti so odločilne za upodobitev umetnine v kiparstvu.«

»Namreč, ideja spomenika je kolosalna. Je še dodal Tone. Vem za spomenike NOB na Slovenskem, vendar niso bili vsi upodobljeni enako. Nekje sem videl spomenik partizana-strelca, ki bi mu naš komandir gotovo dejal, da prvi strelja. Tako leseno drži je imel pri streljanju. ILEGALC pa živi in se mi zdi, da gre pravkar na važno ilegalno akcijo.

Vprašujoče sta me pogledala in hotela, da jima razložim gibanje kipa, gibanje »ilegalca«.

»Dober umetnik izraža svoja čustva z gibljivostjo. V Smerdujemem ILEGALCU je ta gibljivost odlično izražena. Le dobro pogledaj! Kip ima z naklonom telesa, nagibno glavo in razprtimi korakom podoba živca, v bodoči akciji nastopajočega borca. Najprej stoji izraz življenja in gibanja. Prav tako je izrednega pomena tudi modelacija kipa; dobra modelacija učinkuje kakor kri v živem telesu. Z dobrim modeliranjem poveča kipar vtis resničnosti življenja kipa.

Kaj menita, zakaj se »ilegalce« giblje? Zakaj dobivamo na prvi pogled ta občutek? Pogledajmo! Kipar je skušal vtisniti v smiseln trenutek, ki je odločen za gledalčev vtis gibanja. Takole: Ilegalce komaj priloži levo nogo na tla, a že odmika desno. Prav tako je tudi že desna roka v zamahu in kar je v skladnosti z gibom desne noge. Seveda se pri tem pokretu dvigne tudi rama desne roke, dočim leva pada pod plaščem. Kipar mora pri kipu posebno paziti, da se šteti skoti oblike anatomija telesa. Tako na primer čutimo pri obeh nogah kolena in večje površine mišic, na gornjem delu srajce opazimo obliko prsnega koša in tako dalje. To se pravi, da je kipar najprej docela obdelal golo poslavo ilegalca in ko kasneje »ohlekel«.

Tovariša sta sledila kretanjem na kipu in primerjala. Nato sem vprašal, če sta že kdaj opazovala korake oziroma gibanje ljudi na fotografiji.

Po kratkem premisleku je Tone odgovoril pritrdilno:

»Seveda. Često sem gledal fotografije, toda nisem se opazil, da bi se fotografirani ljudje premikali. Dobil sem običajno vtis, da so ljudje na fotografiji nepremični, ali pa da so stati na eni nogi.«

»Tone je dobro opazoval,« sem dejal Dermastji. »Vidita, fotograf ne more tehnično prikazati gibanja, dočim ga likovni upodoba-«

Prizor iz filma »Veliki grešnik«

tipirca in kockarja. Tudi ona se je predala strasti in v družbi mednarodnih prevarantov indijskih knezov, pa tudi navadnih zemljanov, ki jih je zapeljala igralska strast, zapravila v očetov denar in čas. Srečanje z mladim pisateljem močno vpliva nanjo. Odrvne jo od igralskih strasti, toda sam zabrede vanjo. General je namreč dol-

ljalec lahko ustvari. Na našem ilegalcu je to zelo dobro ustvarjeno. Se nekaj. Gibanje na kipu je razen tega poudarjeno še z gumami na obleki; poseben poudarek gibanja dajejo tudi gube plašča in vihrajoči šal, lasje itd. Sprevidimo, da mora kipar pri svoji stvaritvi vse vskladiti, to je od osnovnih gibov do poslednjih detajlov ter vse podrediti osnovni oziroma idejni zamisli.

Kipar mora končno še upoštevati, kako bo učinkovala svetloba na plastičnost kipa. Zato je potrebno večših bolj poudariti kako potezo ali gubo. Na kipu ilegalca vidimo ta poudarek na gubah hlače, pri zavihanem rokavu, pri plašču, pri lasih itd. Če ne bi bilo tega poudarka, bi bila učinkovitost kipa medlejša. Vsi detajli na kipu morajo biti skladno vezani v celoto, sicer ne bi bil kip učinkovit monumentalno. Iz vsega tega sklepamo, s kolikimi napori mora umetnik študirati naravo, jo preobraziti v sebi in jo potem podati razumljivo, prepričljivo in preprosto. Dermastja je napeto sledil razlagi in nato odločno priznal:

»Sele sedaj razumem veličino umetnine v ilegalcu in koliko vsega tega je moral umetnik obdelati, da je izpeljal svojo osnovno zamiselnost.«

Se enkrat se je oglašil Tone:

»Kako pa je z idejo v kiparstvu? Ta mora gotovo močno vplivati na umetniški izraz kiparske stvaritve.«

Tovarišema sem dalje razvijal misli:

»Umetnik, ki je ves z dušo doživljal narodno-osvobodilno borbo, njeno težko in neizprosno zgodovinsko nujnost in spoznal v njej upornega in svobodo ljubečega sloven-

skega človeka, najlaže najde njen istinski izraz in ga umetniško upodobi... Za spomenik NOB v Ljubljani je moral umetnik najprej poiskati osnovni motiv z vsemi značilnostmi in posebnostmi borbe v glavnem mestu Slovenije. Spomenik bi se dal upodobiti na več načinov; na primer s talci ali drugimi žrtvami okupatorja, s strelici ali borci z orožjem v roki, s kolporterji ilegalne literature in pod. Nekateri spomeniki narodno-osvobodilne borbe v Sloveniji izražajo borce in borke v odkritem boju, napadu ali obrambi, v različnih akcijah, talce itd. Težišče značilnosti uporniškega gibanja v Ljubljani pa ne bi mogli osredotočiti n. pr. samo na vojake-partizane, ali samo na talce in druge žrtve fašističnega terorja, begunce in podobno. Osnovna značilnost tega vsenarodnega upora in borbe v Ljubljani je prav v ilegalnosti, v miniraju okupatorjevih postojank, v ideološki borbi proti fašizmu, v pripravah za oboroženo akcijo v gozdovih in tako dalje. To idejo ilegalnosti je kipar Francšek Smerdu zasnoval v mladem drznem in odločnem aktivistu Osvobodilne fronte, ilegalcu, ki odhaja proti sovražniku. Ilegalnost in ilegalci NOB so tako dobili v Ljubljani v Smerdujemem spomeniku svoj značilni in umetniški izraz.

Telo ilegalca izraža duha, ki je v njem. Njegova drža, njegov izraz, njegovo skrito orožje in odločnost v nastopanju proti sovražniku nam siljajo dokazovati veličino borbe proti zavojevalcu in hkrati izredno težke okoliščine, v katerih se je naša narodno-osvobodilna borba razvijala.

Franjo Aleš

Josip Vidmar

predsednik Slov. akademije znanosti in umetnosti

Cestitka predsednika sindikatov Slovenije

Josip Vidmar

V začetku tega tedna je Glavna skupščina Slovenske akademije znanosti in umetnosti izvolila Josipa Vidmarja za novega predsednika. Ob tej priliki je poslal tovariš Janko Rudolf, predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo tovarišu predsedniku tole pismo:

Josip Vidmar

predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Ljubljana

Čenjeni tovariš predsednik!

Pridružujem se osebno in v imenu slovenskih delavskih sindikatov izrazom zadovoljstva nad tem, da ste bili izvoljeni za predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Rad verjamem, da bo ta pomembna slovenska kulturna in znanstvena ustanova pod Vašim vodstvom izpolnjevala velika, toda opravljena pričakovanja delavskega rodu. Gotovo je, da si bo prizadevala pristihniti najbolj plemenitim in človekoljubnim hotenjem delavskega rodu, ki je toliko žrtvoval v

našem osvobodilnem boju, v katerem ste tudi Vi dali svoj plemeniti delež.

Za tako delo pa Vam bo delavski rod vedno iz vsega srca hvaležen!

Janko Rudolf,

predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo

VESTI IZ DRUŠTEV »SVOBODE«

IZ NOVE GORICE

»SVOBODA« naj poživi prosvetno življenje v Novi Gorici

Ustanovni občni zbor je bil 8. oktobra

Precej dolge so bile razprave o tem, ali naj tudi v Novi Gorici ustanove delavsko prosvetno društvo »Svoboda«. Končno so se le odločili. Zbrali so se prosvetni delavci, zastopniki množičnih organizacij in se dogovorili, da bodo ustanovili »Svobodo«. Pripravljalni odbor, ki so si ga takrat izvolili, je sklical 8. t. m. ustanovni občni zbor.

Društva z napredno socialistično miselnostjo, kakor je bilo društvo »Svoboda« v Renčah, ljudski oder v Solkanu itd. so na Primorskem obstojala že pred vojno, po fašisti pa je bilo popolnoma onemogočeno.

Po osvoboditvi so goriški železničarji ustanovili svoje društvo »Janko Premrl-Vojko«, ki si je pridobilo veliko članov in je bilo eno najbolj agilnih na Primorskem. Zadnje čase pa je delo

skoraj popolnoma zamrlo. Upati je, da bo novoustanovljena »Svoboda« dosegljivo odločen preobrat v kulturnoprosvetnem delu na tej skrajni zapadni točki naše domovine.

Ustanovnemu občnemu zboru je pristojoval tudi predsednik Zveze Svobod tovariš Ivan Regent.

—ek

Kresniška »Svoboda« že marljivo dela

Lice Kresnic se je po vojni precej spremenilo. Danes je na Kresnicah sedež občine in tovarna. Precej ljudi pa je zaposlenih tudi na železnici in v drugih službah. Nič čudnega torej ni, da so tudi v Kresnicah začeli razmišljati o ustanovitvi društva »Svoboda«.

Delavsko prosvetno društvo so si ustanovili že septembra. V društvu bodo delovali pevski in dramski odsek,

SE NEKAJ IZ MELJA

Iniciativni odbor za ustanovitev društva »Svoboda« se je sestel

Pred dnevi se je sestel iniciativni odbor za ustanovitev društva »Svoboda« v Melju. Na sestanku so prišli predstavniki vseh kolektivov v Melju. Sindikalna podružnica mariborske tekstilne tovarne pa je prevzela skrb za ustanovitev društva. Doslej stvari še slabo kažejo, če med kolektivi, pa tudi med prebivalci na terenu še ni dovolj zanimanja.

R. F.

Tudi na Trati ustanavljajo »Svobodo«

Na Trati, kjer je središče škofjeloške industrije, saj zaposlujeta ondotni podjetji predilnica »Jelovica« in »Gradis« čez 1000 delavcev, močno pogrešajo pravega prosvetnega dela. Stirinajst dni pred ustanovnim kongresom »Svobode« v Trbovljah se je na pobudo partijske organizacije in sindikata Predilnice sestel iniciativni odbor in sklenil, da bo do VI. kongresa tudi na

Trati ustanovil delavsko prosvetno društvo »Svoboda«. Po dveh mesecih in pol so pridobili že 270 članov. Trud ni bil zaman in 25. oktobra je bil v dvorani Predilnice že ustanovni občni zbor. — Posebno mnogo si je za ustanovitev društva prizadeval delovni kolektiv Predilnice, ki je dal novemu društvu na razpolago potrebne društvene prostore.

Milan Osovnikar

KULTURNI ZAPISKI

OB ROBU FILMA »VELIKI GREŠNIK«

Dostojevskega »Igralec« na filmskem platnu

Mladi pisatelj se je namenil v Pariz. Na vzklu sreča mlado dekla, zaljubljeni se vanjo izstopi z njo na vmesni postaji Wiesbaden. Tako začneja filmska zgodba »Veliki grešnik«. Pavlina, tako je dekletu ime, je hči upokojenega generala, strastnega kvar-

žan lastniku igralnice 200.000 frankov in Pavlina se odloči, da se bo poročila z njim, da bi jim dolg odpustil. Ko je pisatelj za to zvedel, je šel sam v igralnico in v enem dnevu priljagal toliko, da bi lahko vse dolg povrnil. Toda okusil je strasti ob ruleti in ni ga več pustila. Ves svoj denar je zagiral vse, kar si je prejšnji dan pridobil. Vsa svoja napisana in nenapisana dela je zapravil. Ob njem pa fiho in vdano trpi Pavlina.

Filmska zgodba je povzeta po romanu Dostojevskega »Igralec«. Res je po ameri-

KAJ JE DALA »MLADINSKA KNJICA«

našemu mlademu rodu

Pred nekaj tedni nas je razveselila vest, da je založba »Mladinska knjiga« ustanovila knjižnico »Sinjega galeba«, ki bo prinisala našim otrokom zanimiva, prijazna in eno dnevno priljagal toliko, da bi lahko vse dolg povrnil. Toda okusil je strasti ob ruleti in ni ga več pustila. Ves svoj denar je zagiral vse, kar si je prejšnji dan pridobil. Vsa svoja napisana in nenapisana dela je zapravil. Ob njem pa fiho in vdano trpi Pavlina.

V povesti »Mladost v džungli« nam indijski pisatelj Gopal Mukerđži prikazuje usodo indijskega dečka Harija, ki je preživel mladostna leta v džungli, ozljubil jo džungli in njene prebivalce. Povest je polna napetih zgodb iz boja človeka z divjimi zvermi, življenja in medsebojnih bojev živali v pragozdu. Prepričljivo in vabljivo je opisana džungla, najbolj pa nas dojme prijateljski odnos, ki se lahko razvije med človekom in živaljo, kar je tudi osnovna misel knjige. Slov. Kart, ki je sbežal od pokvarjenih ljudi, najde v džungli zopet svoje človeške prijatelje in ob tem prijateljstvo nas pisatelj opozarja tudi na prijateljstvo med ljudmi. »Ljudje naj bi si bili bratje,« pravi pisatelj ob koncu knjige, »potem bo nekoč zavladalo tudi bratstvo med človekom in živaljo.«

Seliškarjeva povest »Bratovščina Sinjega galeba« pa je nam odraslim pa tudi našim

kansko prirejena. Vstavili so marsikaj, češar Dostojevski ni niti mislil, niti napisal. Roman »Igralec« je nedvomno zelo privlačna snov za obdelavo na filmskem platnu. Vendar če primerjamo »Igralec« s filmom »Veliki grešnik«, najdemo le odtisne sličenosti z romanom Dostojevskega. Dostojevski je to strast sam doživel. Ko je leta 1863 odpotoval iz Rusije v Pariz, se je spetoma seznanil z Apolinarijem, prokuratorjem in se ustavil v Wiesbadenu. Tu se je začel z igralnico. Dostojevski, največji mojster človeškega duha, doživljanja in strasti, je v »Igralec« mojstrsko opisal vse blodnje, zapuščenost in propadlost kvartopirca in kockarja. Film res da ni veren roman Dostojevskega, režiserjem in scenaristom pa je uspelo položiti v film glavno hotenje Dostojevskega, pokazati so, kam pripelje človeka igralska strast.

otrokom je več ali manj znana. Opisuje nam življenje siromašnih ribičev ob dalmatinski obali in njihov boj za kosček kruha. Prepričljivo nam pripoveduje, da bodo delovni ljudje dosegli boljše življenje le, če se bodo združili. Iva — sin izgnanca, je podedoval po svojem očetu barko, ki se je imenovala »Sinji galeb«. Okrog sebe je zbral dečke in med bojem s staro miselnostjo v ljudeh, s tihopati in pokvarjenici, med vsemi mogočimi težavami se je porodila ribiška za druga, zametek boljše in pravičnejše družbene ureditve.

Te dni nas je razveselila »Mladinska knjiga« tudi z dvema povestmi Franceta Bevkova: »Grivarjev otroci« in »Pesterna«. »Mladinska knjiga« namerava natisniti vse Bevkove mladinske spise v desetih knjigah. Izdala je že povest »Tatle«, sedaj pa smo dobili še ti dve povesti. Prava prava sta obe ena sama zgodba o Grivarjevih otrocih, čeprav imata ena naslov »Pesterna«. V obeh povestih opisuje avtor zgodbe iz življenja revnih ljudi in pastirčev po tolminskih ptičnikih in planinah, grapah in gorah. V njih se spominja otroških let, polnih mladostnega hrepenja in vihravosti, toda leta, ki jim je siromaštvo dalo svoj pečat.

Prav je, da z vsemi temi povestmi razveselimo naše otroke, ki se bodo ob njih naučili marsikaj, kar mora vedeti in gojiti v svojem srcu naš delavski narod.

FRIDERIK CHOPIN

veliki umetnik zaslužnjega naroda

Ob obletnici smrti svetovno znanega poljskega glasbenika

Dne 17. oktobra so minila 103 leta od smrti Friderika Chopina (berci: Sopen), velikega glasbenega umetnika in prvega uglednega zastopnika narodne misli v poljski umetniški glasbi. Leto dni kasneje ga je spremljala skoro vse življenje, položila v prerani grob. Ko je umiral, je zahteval, naj mu telo pokopljejo v Parizu, srce pa naj pošljejo v Varšavo, da bo počivalo v poljski zemlji.

Chopin je preživel otroška leta v bojih za neodvisnost Poljske, proti tiraniji ruskega plemstva in carskega uradništva. Sledovi teh revolucionarnih časov so ostali v vsem njegovem umetniškem ustvarjanju. Zelo mlad je zapustil Poljsko in odšel iskati znanja v tujino. V domovino se ni nikdar več povrnil.

Najprvo se je nastanil na Dunaju, toda zasovražil je to mesto lahkih in plehkih valčkov, Metternichovega surovega režima in sovražnega razpoloženja po Poljakov. Odšel je v Pariz, kjer je našel širok krog poljskih izobražencev, ki so pribežali iz zaslužnjene domovine. Med njimi je našel nove prijatelje. Ves se je posvetil glasbenemu ustvarjanju in skrbno pomagal tajnemu osvobodilnemu gibanju v zaslužnjem Poljski. Polagoma si je pridobil širok krog prijateljev med tedanjimi duhovnimi veličinami: Heine, George Sandovo, Delacroixa, Liszta, Mayerbeera in Bellinija.

Prvih Chopinovih koncertov države Zahodne Evrope niso navdušeno sprejele. To je bilo zato, ker so bili na Zapadu še malo znani poljski narodopisni elementi, ki jih je Chopin tako rad vpeljal v svojo glasbo.

Veliko truda in veliko bojev je bilo treba, preden se je uveljavil kot »pesnik klavirja«, kakor so ga imenovali njegovi prijatelji. Chopin nikoli ni hrepel po svetovni slavi. Že proti koncu svojega življenja je odšel prvič in zadnjič na turnejo po Angliji, kjer je sicer doživel slajne uspehe, toda vrnil se je utrujen in je bil bolj bolan kot prej. Leto dni kasneje ga je jeltika, ki ga je spremljala skoro vse življenje, položila v prerani grob. Ko je umiral, je zahteval, naj mu telo pokopljejo v Parizu, srce pa naj pošljejo v Varšavo, da bo počivalo v poljski zemlji.

Veliko in trajno Chopinovo delo so predvsem klavirske skladbe. Vse življenje ni napisal nobene opere, niti simfonije. Violončelo je razen klavirja edini instrument, ki mu je posvetil tri skladbe. Na tem instrumentu je lahko najbolje opeval svojstveno poljsko tonsko liriko, prežeto z žalostjo zaradi zaslužnjene domovine.

Njegove mazurke, poloneze, seherzi, fantazije, balade in druge glasbene oblike so ne le globoko posegale v narodno melodično in narodno dušo, marveč so tudi v slog klavirskega izvajanja vnesle nove lastnosti in možnosti, novosti, ki so kmalu prekosile glasbena dela, ki jih je enil tedanja družba. V vsem Chopinovem delu se zrcali njegovo življenje nežnega jetičnega mladeniča, v njem se zrcali vpliv okolice, v kateri se je gibal, žalost, ker živi daleč od domovine, predvsem pa se zrcali v njegovi umetnosti zdrav narodni element, kateremu gre zahvala za umetniško višino Chopinove glasbe.

Vsi poznejši veliki umetniki klavirja so se nčili od Chopina, zakaj njegova dela pomenijo velik doprinos v razvoju sodobnega pianizma, ki si ga sedaj brez Chopina sploh misliti ne moremo.

S kongresa Socialistične internacionale v Milanu

V službi fašističnih zatiralcev lastnega delavskega razreda

Italijanski socialisti so predložili resolucijo za tržaški plebiscit — Kongres Socialistične internacionale je resolucijo odbil — Oster nastop predstavnikov socialističnih strank Danske, Belgije, Francije in Norveške proti italijanski resoluciji — Ustanovili so komisijo, ki bo proučila tržaško vprašanje — De Gasperi grozno razočaran

Že pred dobrim mesecem so italijanski socialisti sklenili, da bodo Socialistično internacionalo uporabili za svoja osvajalna resla. Profesor Lonza, tajnik podružnice italijanskih socialistov v Trstu, je potovalec po vseh večjih evropskih deželah in prepričeval socialistične voditelje, kako potrebno je rešiti tržaško vprašanje s plebiscitom. To potovanje pa ni obrodilo želenih sadov. Sam Lonza je ob vrnitvi izjavil, da je bilo njegovo delo zelo težavno, ker so socialistični voditelji, ki so v zadnjem času obiskali Jugoslavijo, zelo netočno poučeni o Trstu.

Italijanski vladni tisk je na vse pretege hvalil plebiscit. Izpadlo je že tako, da ideje o plebiscitu niso pogrnjali socialdemokrati, ampak De Gasperi, in da so socialdemokrati le izvrševalci njegovih zahtev.

De Gasperi je pričakoval, da bodo socialdemokrati že takoj v začetku kongresa Socialistične internacionale zahtevali, naj Internationala pove svoje mišljenje o tržaškem vprašanju. Ker se to ni zgodilo (socialdemokrati Italije namreč niso verjeli v uspeh), je začel vladni tisk kar resno opominjati

socialdemokratske voditelje na njihovo »dolžnost«.

Tik pred koncem kongresa so se italijanski socialdemokrati le ojuščili. Predlagali so resolucijo, s katero bi Socialistična internacionala predlagala takojšen plebiscit v Trstu. Kongres te resolucije ni hotel sprejeti, niti ni hotel glasovati o predlogu, ki ga je sestavil Holandec Van den Groes.

Proti resoluciji je ostro nastopil danski delegat Hedthof, ki je dejal, da imajo Dani podobne želje za popravno mejo, toda nikdar jim ni padlo na um, da bi take zahteve prinašali na kongrese, kot je ta. Hedthof so podprli še predstavniki francoskih, belgijskih, norveških in drugih socialistov.

Zaradi tega sta hoteli delegaciji italijanskih in tržaških socialdemokratov zapustiti kongres. Ker pa so bili italijanski socialdemokrati gostitelji, si kongres kaj takega ni smel privoščiti. Zato so sprejeli kompromisni predlog, ki določa, naj se ustanovi komisija, ki bo proučila tržaško vprašanje. V to komisijo so izvolili predstavnike socialističnih strank Avstrije, Francije, Anglije, Holandije, Švice in Italije.

Italijanski časopisi priznavajo, da so bili njihovi socialisti na kongresu poraženi, obenem pa napadajo voditelje socialističnega gibanja v Evropi, ki niso hoteli nasesti njihovim imperialističnim težnjam.

Svetoviti bi bilo socialdemokratom Italije, naj se raje bavijo s težkim položajem italijanskih delavcev, naj raje sprejmejo v svoj program delavske zahteve, kakor pa da se bavijo z vprašanji, ki so že vnaprej obsojena na propad.

PRVE VOLITVE NA JAPONSKEM PO PODPISU MIROVNE POGODBE DVE STRUJI V SOCIALISTIČNI STRANKI

Največ glasov so dobili liberalci. — Informbirojevci so dobili 2,100.000 glasov manj kot na prejšnjih volitvah.

Prvega oktobra so bile na Japonskem prve volitve po predpisih mirovne pogodbe. Od razpusta parlamenta do volitev je bilo skoraj eno leto. Na volitvah je bilo sodelovanje malo časa in socialisti menijo, da je prav to vzrok, da so dobili liberalci toliko glasov.

Izidi volitev kažejo, da so desničarske stranke precej pridobile na številu. Največ glasov so dobili liberalci, 17 milijonov, medtem ko so imeli na prejšnjih volitvah le 13 milijonov glasov. Progressivna stranka je dobila 6 milijonov glasov (prej 5 milijonov), socialisti so dobili 7 milijonov (4 milijonov), komunisti pa 900.000 od prejšnjih 3 milijonov glasov. Seveda je treba ob teh številkah vedeti, da je na sedanjih volitvah glasovalo 4 milijone več volivcev kot na prejšnjih.

Kljub kratkemu času je bil predvolilni boj zelo oster in je vsaka stranka razlozila svoj program.

Programa liberalne in progresivne stranke se dosti ne razlikujeta. Obe stranki sta desničarski, saj ju vodijo bankirji in velekapitalisti. Liberalci so za svobodno gospodarstvo brez vmešavanja države, naprednjakari pa na vso moč hvalijo plansko gospodarstvo. Vse naj ostane po starem, je geslo liberalcev; po novi poti za novo Japonsko, pa geslo progresivcev. Oboji so za tesno sodelovanje z zahodnimi velesilami, le da so liberalci pristaši bolj močne roke proti komunizmu.

Socialisti, ki so na volitvah 1947. leta dobili 7 milijonov 100 tisoč glasov in ki so bili v prvih letih po vojni nekaj časa na

TUDI KENIJA ZAHTEVA SVOBODO

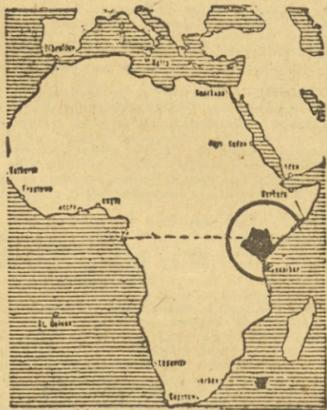
Angliški laburisti pa o vsem tem molče

Neznosen položaj sili temopolte prebivalce Kenije k nasilnim dejanjem — Britanske oblasti preseljujejo celotna plemena na majhna in neobdelana področja — Pripadniki organizacije Mau Mau zazigajo belcem polja, zastrupljajo živino in ubijajo bele ter poglavarje plemen, ki so se udinjali Evropejcem — Obsedno stanje v vsej Keniji — Odpor prebivalstva je spričo ostrih ukrepov še večji

Nedavni dogodki v Keniji, koloniji Velike Britanije na vzhodni obali afriške celine, so postavili to deželo v središče svetovne pozornosti. Kenija je bila nekdanj vazalna država Zanzibarskega sultanata. 1895. leta so si jo prilastili Angličani in v njihovih rokah je ostala vse do današnjih dni. Dežela je približno dvakrat večja od Jugoslavije, ima pa le 5 in pol milijona prebivalcev. Velika večina prebivalcev je črncev; belcev je samo 29.600 in ti imajo vse gospodarstvo in vso oblast v svojih rokah.

Položaj temnopolnih prebivalcev v tej deželi je neznošen. Prav v tem je vzrok, da se ljudstvo zateka k tajni teroristični organizaciji, ki si je dala ime Mau-Mau. Že nekaj mesecev sem prihajajo iz Kenije vesti, da pristavi Mau-Mau organizacija zazigajo belcem polja, zastrupljajo njihovo živino ter ubijajo Evropejce in svoje plemenske voditelje, ki so se udinjali britanskim kolonizatorjem. Po nepopolnih podatkih je ta organizacija ubila samo v dveh mesecih 43 oseb. Pred nedavnim pa so njeni člani zazgali nek angleški klub, v katerega so smeli samo belci in plemenitaki.

Spričo tega odpora domačinov so britanske kolonialne oblasti uvedle vrsto zelo ostrih ukrepov. Omejili so svobodo govorniškega, združevalnega, gibanja, toda vse to ni prav nič pomagalo, zato so pretekli ponedeljek uvedli obsedno stanje in poklicali na pomoč britanske vojaške enote iz Egipta. Policija je samo v enem dnevu zaprla okrog 2000 domačinov, med katerimi je bilo pravih krivcev za neredle zelo malo. Zaprli so tudi skoro vse voditelje »Afriške zveze« — organizacije domačinov, ki se zavzema za osvoboditev izpod polonjalnega jarma.

Obsojanja vredno je stališče angleških laburistov do osvobodilnih težnj domačinov v Keniji. Ko je minister za kolonije britanske vlade Oliver Wythelet predlagal v Spodnjem domu ostre ukrepe proti domačinom Kenije, ni niti eden od poslancev laburistične stranke protestiral proti takim ukrepom.

OBISKAL NAS JE GENERALNI SEKRETAR SOCIALISTIČNE STRANKE ČILA dr. Juan Grafulič

»Pokazali ste, kakšni naj bodo odnosi med narodi«

»Občutil sem, da je vaše ljudstvo res samo sebi gospodar.« je dejal dr. Juan Grafulovič v Splitu

Dr. Juan Grafulič, generalni sekretar Socialistične stranke Čila in naš rojak, je že več dni na obisku v naši domovini. Kakor sam pripoveduje, nas je obiskal zato, da bi proučil gradivne socializma v Jugoslaviji.

Pretekli torek je obiskal Split, kjer je novinarjem dejal, da Jugoslavija s svojim bojem za neodvisnost in resnične socialistične odnose med narodi kaže pot vsemu človeštvu. Med drugim je tudi izjavil, da je že v nekaj dneh občutil, da je naš narod res sam sebi gospodar.

Dr. Juan Grafulič bo še nekaj dni potoval po naši domovini, potem pa se bo vrnil v Čile, kjer bo »pripovedoval o vsem, kar je videl v naši domovini, kakor je sam dejal.

Levi socialisti pa sodijo, da je pametnejše umirno sožitje s Sovjetsko zvezo in sovjetskimi sateliti prav tako kot z Zgornjo. Nikomur se ni treba zameriti, bodimo nevtralni, je njihovo geslo. Ti imajo največ glasov med sindikati, nekaj glasov pa so dobili tudi med intelektualci. Njihova taktika so štrajki in množične sindikalne akcije.

Socialisti so prva pojevna leta sodelovali z demokrati (te stranke danes ni več), kar pa jim je prineslo več škode kot koristi. Ko so razkrinkali korupcijo demokratičnih ministrov v socialistični vladi, so morali dati ostavko. Korupcija in razcep v stranki so povzročili odpad velikega števila pristašev v korist komunistov.

Komunisti so se pod vodstvom Nosake trudili ustvariti močno ljudsko fronto. Sam Nosaka je izjavil, da je proti nasilni resoluciji in da Komunistična partija Japonske v primeru vojne ne bo podpirala Sovjetske zveze, temveč se bo borila za neodvisnost Japonske. Da ne bi ostalo le pri besedah, so poslali delegacijo k sovjetskimi zasedbenim oblastem in zahtevali, da se pol milijona japonskih vojni ujetnikov vrne v domovino.

Ko pa je Informbiro proglasil Nosako za slugo imperialističnih okupatorjev, se je Nosaka pokesal, pozival na generalni štrajk, ob severnokorejskem napadu pa je na vso moč hvalil Severne Korejce in sovjetsko imperialistično politiko na Daljnem vzhodu.

Komunistična partija Japonske je začela izgubljati na ugledu in njeni sindikati so padli od pet na en in pol milijona članov. Istočasno pa je zopet narasla moč socialistov.

Komunisti so torej na teh volitvah največ izgubili. Od prejšnjih treh milijonov glasov so padli na 900.000. Poraz je še večji, če pomislimo, da je glasovalo 4 milijone volivcev, več kot na zadnjih volitvah. Danes je zelo težko, posebno na Japonskem, ki imajo Korejo pred nosom, zagovarjati sovjetsko napačnost. Japonskih informbirojevcev pa tudi Stalinaova poslanica japonskemu ljudstvu ni rešila poraza.

NEKAJ SLIČIC IZ RESNIČNEGA ŽIVLJENJA MAROKANCEV Psi žive neprimerno bolje kot ljudje

Francoska »civilizacija« je prinesla Marokancem revščino — Tisoči brezposelnih iščejo v mestih kruha — Vojska berače na ulicah marokanskih mest — Mesta ali koncentracijska taborišča po Hitlerjevem vzorcu — Moderno urejeni »pasji zavodi« ob revnih barakah — Marokanski otroci nimajo šol — Francoski predstavniki pravijo, da jim morajo biti Marokanci hvaležni za vse, kar so jim »darovali«

Velika večina članov laburistične stranke je na Bevanovi strani, zato je nevarnost, da ta resolucija spora ni rešila, ampak da ga je še bolj zaostрила. Nekateri laburisti izjavljajo, da je sprejem te resolucije za Bevana — poraz tedaj zmagovito.

DOGODEK V DONAVSKEM PRISTANIŠČU BEZDAN Beg v svobodo se ji je ponesrečil

S češkoslovaške ladje »Ondava« je hotela zbežati v našo domovino Katarina Cendčević — Kapitan posadke ji je beg preprečil — Kaj čaka Katarino na Češkoslovaškem?

Pred nekaj dnevi je v donavskem pristanišču Bezdán začelso pristala češkoslovaška ladja »Ondava«. Naši organi carinske službe in ljudske milice so pregledali ladjo, kot so predvidevajo mednarodni predpisi. Ko so hoteli ladjo zapustiti, so zaslišali vpitje in klice na pomoč. Klicala je članica posadke Katarina Cendčević, ki je, kakor je vse izšlo, hotela ostati v Jugoslaviji, vendar ji je bilo to zabranjeno.

Kakor so naši organi pozneje ugotovili, se je ves dogodek odigral takole: Ko je Katarina Cendčević videla naše carinke, je odšla v svojo kajuto, da bi vzela nekaj obleke. Nek mornar je o tem obvestil kapetana ladje Jožeta Liptaka. Ta je Katarino zaklenil v kajuto. Katarina je razbila šipo na oknu in klicala na pomoč. Kapetan ladje se je zbal, da ne bi razbila še polknice, zato je je podprl z vesli. K oknu pa je postavil stražarja, ki je pazil, da ne bi kdo od posadke Katarino osvobodil.

Ladja je odplula in z njo Katarina Cendčević — v koncentracijsko taborišče.

NEKAJ ŠTEVILIC O DELU SOCIALISTIČNE INTERNACIONALE Socialistično gibanje je v zadnjih letih po vsem svetu napredovalo

Socialistična internacionala združuje 36 socialističnih strank, ki imajo skoraj 10 milijonov članov in 62 milijonov volivcev — Te socialistične stranke izdajajo 543 časopisov z naklado 10.800.000 izvodov — Socialistično internacionalo podpira še 35 strank in 65 časopisov v skupni nakladi 18.000.000 izvodov

Pred kongresom socialistične internacionale, ki se je v tem tednu začel v Milanu, je objavilo vodstvo socialistične internacionale poročilo, v katerem pravi, da je vključeno v to mednarodno socialistično organizacijo 36 delavskih strank, ki imajo 9.870.000 članov in skupno 62.602.000 volivcev. Razen tega sodeluje z internacionalo 35 socialističnih strank in delavskih organizacij iz vsega sveta. Najmočnejše so socialistične stranke v Angliji, Belgiji, Danski, Finski, Luxenburgu, Nemčiji, Nizozemski, Norveški in Švedski. Stranke socialistične internacionale imajo 207 dnevnikov s skupno naklado 7 milijonov izvodov, 138 tednikov z naklado 2.200.000 izvodov, 18 polmesecnikov s 300.000 izvodov ter 180 mesečnikov s skupno naklado 1.204.000 izvodov. Socialistične stranke podpira še 65 časopisov, ki pa niso organi teh strank. Poročilo ugotavlja splošen napredek socialističnega gibanja v svetu.

IZ ZAHODNOEVROPSKEGA GOSPODARSTVA Težave na evropskem premogovnem trgu Načrt Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje bo težko izpolnjen — Posledice zastoja v tekstilni industriji

Lani je Evropa uvozila 25 milijonov ton premoga iz Amerike, kar je stalo evropske države 535 milijonov dolarjev. To je seveda močno zmanjšalo že tako pičle dolarske rezerve in je — razumljivo — povzročilo zahodnoevropskim vladam resne skrbi. Letos si pa v vseh zahodnih državah na vso moč prizadevajo, da bi iz Amerike čim manj uvozili in predvidevajo, da bodo letos uvozili le 17 milijonov ton ameriškega premoga in še to večinoma koks.

Vzroki za zmanjšanje ameriškega uvoza premoga pa so še druge. Lani je bila zelo kratka zima, saj je bilo vse do januarja lepo vreme. Porasla je tudi proizvodnja premoga v samih zahodnoevropskih državah, na trgu se je pojavil poljski premog, močnejšo so je razvila industrija zemeljskih olj in na vsesplošno so tudi težave v tekstilni industriji prispevale precej k zmanjšanju ameriškega uvoza.

Seveda je najboljši način, da se Evropa izkoplje iz težav, v tem, da sama nakoplje čim več premoga. S tem pa so velike težave. Organizacija za evropsko gospodarsko sodelovanje je sestavila načrt, po katerem naj bi proizvodnja premoga porasla od 458 milijonov ton v lanskem letu na 474 milijonov ton v letošnjem letu. Podatki za prvih 23 tednov letos pa ne obetajo, da bodo ta načrt tudi izpolnili. Do 7. junija so v zahodnoevropskih državah nakopali le 208 milijonov ton. Zahodna Nemčija na primer bi morala s Posarjem vred nakopati 7 milijonov ton premoga več kot lani, v 23 tednih pa so največali proizvodnjo le za 1,3 milijona ton. Res so v teh mesecih v glavnem pripravljali nove odkope in popravljali stare, vendar bodo izgubo do konca leta težko nadoknadili. Letos je tudi znatno večje dotok angleškega premoga na evropski trg. Tudi Anglija bi se namreč rada otresla dolarskega pritiska in ji prišlo vsaka deviza prav. Ves premog, ki jim ostaja zaradi zastoja v tekstilni industriji, so vrgli na evropski trg.

SPOR MED »STARO GARDO« IN BEVANOVIMI PRISTAŠI V LABURISTIČNI STRANKI JE DOSEGEL VRHUNEC

Poraz laburistične levice tik pred zmago

Parlamentarna skupina laburistične stranke je sklenila, da se morajo takoj razpustiti vse skupine v stranki — Bevan je dobil 51 glasov — Kaj mislijo storiti Bevanovi pristaši? — Prevladuje mišljenje, da levica, ki ima za seboj večino članstva stranke, ne bo položila orožja

Desna struja v laburistični stranki je s precejšnjim ogorčenjem in slabo prikrito jezo sprejela zmago »bevanistov« na nedavni letni konferenci. Na tej konferenci je dobilo Bevanovo gibanje levice 6 mest v izvršnem odboru stranke, a desnica samo eno mesto.

Kmalu po konferenci je Attlee ostro napadel Bevana, ki po njegovem mišljenju razbija stranko, da bi si prisvojil vodstvo laburističnega gibanja. Tudi Churchill, ki se seveda zelo veseli kakršnih koli sporov med laburisti, je ostro napadel Bevana z namenom, da bi razdor med svojimi nasprotniki še povečal.

Poslanci desnice so na sestanku sklenili, da bodo zahtevali od Bevana, naj svojo skupino razpusti. Na nedavnem sestanku laburistične parlamentarne skupine so predlagali resolucijo, ki zahteva, da se takoj razpustijo vse skupine v stranki. Za resolucijo je glasovalo 188 poslancev, proti pa je 51: 52 poslancev se je glasovanja vzdržalo. S tem je bil zadan Bevanovi skupini močan udarec. V resoluciji je tudi receno, da bodo izključili iz stranke vse, ki ne bodo priznavali teh sklepov.

Spor med laburisti je torej dosegel vrhunec. Bevanovi pristaši sicer še niso izjavili, kaj mislijo storiti, toda vse kaže, da nikakor ne bodo odložili orožja. Lahko, da se bodo v začetku vsaj na zunanji pokorili odloku večine v parlamentarni skupini, obenem pa s svojimi pripadniki in glasilom »Tribune« zagovarjali svoja mišljenja in si tako pridobivali somišljenikov. Vprašanje pa je, če bo Bevan opustil tudi javna zborovanja, ki jih je sklical za to zimo.

Velika večina članov laburistične stranke je na Bevanovi strani, zato je nevarnost, da ta resolucija spora ni rešila, ampak da ga je še bolj zaostрила. Nekateri laburisti izjavljajo, da je sprejem te resolucije za Bevana — poraz tedaj zmagovito.

NEKAJ SLIČIC IZ RESNIČNEGA ŽIVLJENJA MAROKANCEV Psi žive neprimerno bolje kot ljudje

Francoska »civilizacija« je prinesla Marokancem revščino — Tisoči brezposelnih iščejo v mestih kruha — Vojska berače na ulicah marokanskih mest — Mesta ali koncentracijska taborišča po Hitlerjevem vzorcu — Moderno urejeni »pasji zavodi« ob revnih barakah — Marokanski otroci nimajo šol — Francoski predstavniki pravijo, da jim morajo biti Marokanci hvaležni za vse, kar so jim »darovali«

V zadnjih letih je Francija izgubila precej svojih kolonij, zato pa se toliko bolj oklepa dežela, ki so ji še ostale v posesti. V teh deželah pa narodnosvobodilna gibanja vse bolj naraščajo. Tako recimo zahtevajo tamonjski prebivalci, naj Francoski zapustijo Tunis in Maroko. To sta dve deželi na severozahodnem delu Afrike. Te dni bo o tem razpravljala tudi Generalna skupščina Organizacije združenih narodov. Počezljemo danes, kakšne »dobre« so prinesli francoski kolonizatorji Marokancem in zakaj ti tako odločno zahtevajo, naj Francoski izginejo iz njihove domovine.

Marokanci so bili že v sedmem stoletju samostojni. Vse od tedaj pa do začetka tega stoletja so tam vladali domači sultani. Leta 1912 pa je Francija osvojila to deželo in si je večji del priključila svojemu imperiju. Drugi del Maroka je osvojila Španija, mesto Tanger z okolico pa je postalo mednarodno področje, ki si ga je lastila večinoma Velika Britanija.

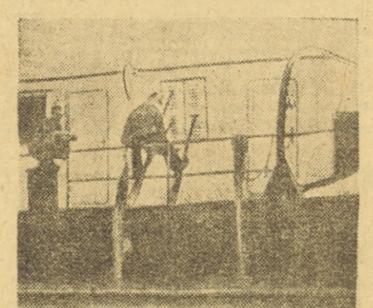
Ko je francoska Tujska legija zavzela Maroko, je ta imel 3 milijone prebivalcev. Danes šteje francoski del že 9 milijonov. Veliki davki, zastareli način proizvodnje in hitro množenje prebivalstva — vse to so vzroki velikega siromaštva kmečkega prebivalstva. Ljudje so se v trumah selili v mesta. Tam pa živijo brez dela. Ti revčji stanojuje v zaslinih barakah, ki kakor okoli stiskajo moderna evropska mesta središča. V takih barakah prebiva danes četr milijona Marokancev.

Največ revežev prebiva v Casablanci, glavnem mestu Maroka. V naselju iz barak, ki ga imenujejo »Carriere Centrale«, prebiva 50 tisoč revežev. V »Carriere M'Sik« pa okrog 60 tisoč. Pri teh naselbinah pa so velike razkošne vile Evropejcev.

Na meji med »Carriere Centrale« in razkošnim mestnim središčem so si francoski bogataši sezidali moderno opremljen »zavod za pse«. Ta »zavod« shranjuje pse Evropejcem, če ti za dalj časa kam potujejo, obenem pa čist, neguje in zdravi pse evropskih bogatašev. Za Marokance pa ni bolnice in stanovanj, ni niti dela in kruha.

Po ulicah glavnih mest lahko srečate številne brezposelne in na tisoče beračev, ki kolovratijo po cestah in razkazujejo gnojne in odprte rane, da bi si tako pridobili usmiljenje mimo idočih za majhen milodar. Na vsakem križišču je čuvajnica, v kateri stoji oboževan polječaj. Tem čuvajnicam pravijo »Blockwarte« tako kot so imenovali Nemci stražne stolpe v nacističnih koncentracijskih taboriščih. Saj so tudi marokanska mesta zelo podobna nacističnim taboriščem.

Sol za otroke domačinov danes v Maroku skoro ni. Otroci se zbirajo v džamijah in molitnicah, kjer se uče peti posamezne odstavke iz korana. Francoske kolonialne oblasti zatirajo vsak napredek, ker vedo, da napreden narod ne bodo mogli več izkoristiti. Če so na zasedanju Generalne skupščine Organizacije združenih narodov arabske države zahtevale razpravo o narodnostnih za

Katarina je hotela zbežati v svobodo, toda ladijski kapitan ji je beg preprečil. Na sliki dobro vidimo čuvarja, ki z vesli podpira polkenco, da ne bi mogla pobegniti.

AVSTRIJSKA VLADA JE OSTOPILA Sodelovanje med klerikalci in socialisti se je nevarno zamajalo

Spor med Socialistično stranko in Ljudsko stranko zaradi proračuna za prihodnje leto — Ostavka avstrijske vlade — Predsednik republike Körner ostavke še ni sprejel

Ze nekaj tednov so prihajale iz Avstrije vesti o sporu med Socialistično stranko in klerikalno Ljudsko stranko zaradi višine državnega proračuna za prihodnje leto. Socialisti so namreč zahtevali povišanje proračuna za industrijo in promet (veji gospodarstva, ki ju drže v rokah socialisti). Ljudska stranka pa se je zavzemala za splošno zmanjšanje proračuna. Socialisti so predlagali, da bi povišali davke ter uvedli večje prevozne tarife na železnici, s čimer bi pri dobili velike vsote, klerikalci pa se s tem predlogom niso strinjali, ker bi bili s tem prizadeti njihovi volivci — kmetje. Ker se obe stranki pripravljata na parlamentarne volitve, ki bodo prihodnje pomlad, nobena ni hotela popustiti.

Minulo sredo je potekel rok, do katerega bi morala vlada predložiti proračun parlamentu. Ker se obe stranki nista mogli sporazumeti, je vlada odstopila. Predsednik republike dr. Körner ostavke še ni sprejel.

DELAVSKI ČASOPIS nas delavce uči, organizira, povezuje in vodi »kozi boje! Zato naroči in dopisuj v DELAVSKO ENOTNOST prav vsak član sindikata!

OSTRI BOJI V JUŽNOAFRIŠKI UNIJI Delavske voditelje zapirajo, ker so se zavzeli za pravice temnopolnih prebivalcev

Mallanova policija zapira, strelja in pretepa temnopolte prebivalstvo v Južnoafriški Uniji — V nekaj mesecih so zaprli 7000 črncev in Indijcev — V New Brightonu je policija ubila 11, težko ranila pa 27 demonstrantov — Demonstracije po vseh večjih mestih — Mallan izvršuje, kar je že »bog določil«

Generalno zasedanje Organizacije združenih narodov bo med drugim razpravljalo tudi o rasističnih zločinih Mallanove krščansko-fašistične vlade v Južnoafriški Uniji. Res je že zadnji čas, da Združeni narodi obsodijo nečloveško početje Mallanovih misijonarjev, ki s križem v eni in bičem v drugi roki nečloveško zatirajo temnopolte prebivalstvo.

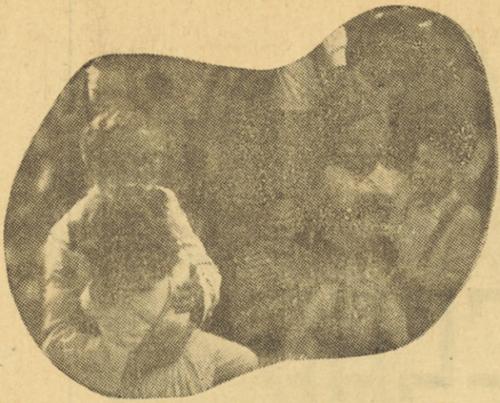
V preteklem tednu je več tisoč črncev in Indijcev demonstriralo v New Brightonu proti vladnim rasističnim zakonom. Policija je demonstrante napadla in v spopadu ubila 11, težko ranila pa 27 demonstrantov.

Mešani odbor Afriškega in Indijskega kongresa Južne Afrike je sporočil, da je bilo do sedaj aretiranih zaradi odpora proti rasističnim predpisom že 7000 temnopolnih prebivalcev.

Pretekli torek je demonstriral v mestu Kimberley večje število domačinov, ki so zahtevali svobodo za 30 zaprtih voditeljev odporniškega gibanja.

Sindikalne organizacije podpirajo odporniško gibanje domačega prebivalstva, zato jih Mallanovi »misijonarji« ogorčeno napadajo. Več delavskih voditeljev je zaprtih, ker so zahtevali za temnopolte prebivalce iste pravice kot jih imajo belci. Te hote Mallanovo sodišče soditi kot »komuniste«.

Mallan, ki je po poklicu duhovnik, označuje idejo, da je že »bog določil črncev pod rejen položaj«. Črnci, ki zahtevajo enake pravice kot jih imajo belci, torej »smrtno grešijo«, ker se upirajo »božji volji«. Ker je pa bog daleč — Mallan pa blizu in ker je Mallan božji namestnik, jih kar na obojem imenu kaznuje in jim nalaga pokoro.

Kongres bo pokazal pravi lik komunista
in delovnega tovara - borca za socialistično
izgradnjo pri nas!

DELOVNI KOLEKTIV INDUSTRIJE VOLNENIH IZDELKOV
VOLNA - LAŠKO

DELOVNI KOLEKTIV VELEBLAGOVNICE

LJUBLJANA

Pozdravljen šesti kongres Komunistične partije Jugoslavije!

SKLEPI KONGRESA
BODO SMERNICE
NAŠEGA BODOČEGA
DELA PRIGRAJEN
SOCIALIZMA!

ZAGOTAVLJA SVOJIM ODJEMALCEM,
DA BO ZASTAVIL VSE SILE ZA RAZ-
VOJ SOCIALISTIČNE TRGOVINE IN JIM
ČESTITA OB ŠESTEM KONGRESU KO-
MUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE!

KOLEKTIV

TOBAČNE TOVARNE

LJUBLJANA

UNION

SINDIKALNA PODRUŽNICA PIVOVARNE
»UNION«, LJUBLJANA POSILJA SVOJE
BORBENE POZDRAVE ŠESTEMU KON-
GRESU KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGO-
SLAVIJE Z ZAGOTOVILOM, DA BOMO
VERNO IZPOLNJEVALI NJEGOVE SKLE-
PE ZA ZGRADITEV NAŠE LEPE BODOČ-
NOSTI POD VODSTVOM NAŠEGA DRA-
GEGA TOVARIŠA TITA IN NAŠE HEROJ-
SKE PARTIJE.

SKLEPI ŠESTEGA KONGRESA
KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE
BODO NOVO OROŽJE V NAŠIH BOJIH
ZA ZGRADITEV SOCIALIZMA

DELOVNI KOLEKTIV MLADINSKE KNJIGE

*Šestemu kongresu
Komunistične partije
naš delavski
pozdrav!*

*Njegove sklepe bomo izpoljevali
z vsem elanom in barbenostjo.*

DELOVNI KOLEKTIV

KREKOV

LJUBLJANA

- POLJANSKA CESTA 15
- POLJANSKA CESTA 7
- MIKLOŠIČEVA CESTA 10
- RESLJEVA CESTA 1
- KARDELJEVA ULICA 1
- KARDELJEVA ULICA 4

**Pozdravlja VI. kongres
Komunistične partije
Jugoslavije in mu želi
mного uspehov!**

GRADILIŠČA: LOGATEC, VRANSKO, VRHNIKA, GRAD - TUNEL LJUBLJANA, KOPER, SMLEDNIK, LITOSTROJ, CENTRALNI OBRATI - LJUBLJANA, ASFALTN A SKUPINA ● POPRAVLJALNICI: KAMNIK, VIČ ● EKONOMIJA SLOVENJA VAS ● DIREKCIJA LJUBLJANA

KOLEKTIVI
PODJETJA

GRADNJA CEST IN MOSTOV

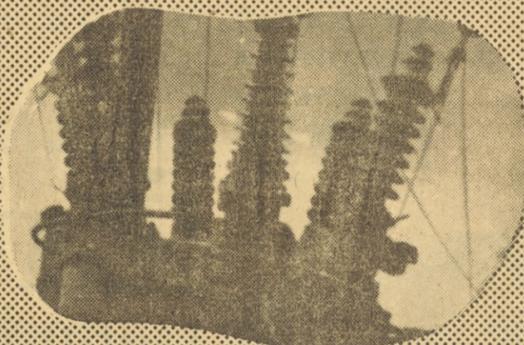
ELEKTRO-LJUBLJANA

DIREKCIJA LJUBLJANA, ČRTOMIROVA 3a - TEL. 50-21, 50-22

*zaupamo v našo Partijo in obljubljam o, da bomo vedno
in p amsod izpolnjevali sklepe partijskega kongresa.*

- ➔ Obrati: LJUBLJANA-MESTO, Krekov trg 10, telefon 20-96, 43-69 • ŽIROVNICA, Žirovnica-Moste 28, p. Žirovnica, telefon 218-3, • KRANJ, Kranj, Stara cesta 3, telefon 338 • DOMŽALE, Domžale, Kolodvorska 9, telefon 56 • VRHNIKA, Švabičeva ul. 4, telefon 46 • GROSUPLJE, Stranska vas 55, p. Grosuplje, telefon 30 • NOVO MESTO, Novo mesto, Ljubljanska 30, telefon 157 • VIDEM-KRŠKO, Videm 15, telefon 18, • ČRNOMELJ, Črnomelj 220, telefon 8 • RPT ČRNUČE, telefon 21-07 • MONTAŽNA GRUPA, Ljubljana, Črtomirova 3a, telefon 50-21, 50-22, gradnja daljnovodov in trafo postaj • ELEKTRO-INSTALACIJSKI SERVIS, Ljubljana, Črtomirova ul. 3a, telefon 50-21, 50-22

Dobavljamo električno energijo industriji in široki potrošnji. Gradimo in vzdržujemo naprave za prenos in razdeljevanje električne energije. Projektiramo in izvršujemo elektroinstalacijska dela vsake vrste in v vsakem obsegu. Projektiramo, gradimo in obnavljamo elektr. centrale krajevne ga pomena. Popravljamo električne stroje in aparate

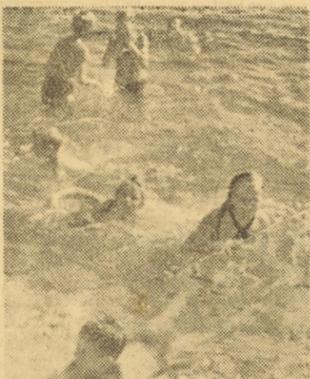

ELEKTRO - LJUBLJANA

PUTNIK

TURISTIČNO DRUŠTVO LR SLOVENIJE

se priporoča vsem delovnim kolektivom z uslugami ob potovanjih in izletih

POSLOVALNICE: Ljubljana, Maribor, Celje, Kranj, Novo mesto, Jesenice, Bled, Sežana, Postojna, Gorica, Rogaška Slatina. Poslovalnica za avtni promet, Ljubljana. Biro za propagando, Ljubljana.

V BORBI ZA NEODVISNOST IN NAPREDEK JUGOSLOVANSKIH NARODOV POZDRAVLJAMO VI. KONGRES KPJ V TRDNEM PREPRICANJU, DA BOMO SPREJETE SKLEPE TUDI IZPOLNILI V DOBROBIT NAS VSEH. ZATO ŽELIMO TUDI VSEM OSTALIM DELOVNIM LJUDEM IN KOLEKTIVOM MNOGO USPEHOV.

Delovni kolektiv
Republiškega trgovskega podjetja

LES-LJUBLJANA

LJUBLJANA, PARMOVA ULICA 37

KONGRES BO ODRAZ
BRATSTVA IN ENOTNOSTI
JUGOSLOVANSKIH NARODOV
TER NJEGOVIH HOTENJ.
ZATO OBLJUBLJAMO,
DA BOMO SPREJETE SKLEPE
POVSOD IN DOSLEDNO
IZPOLNJEVALI ZA SREČNO
BODOČNOST JUGOSLOVAN-
SKIH NARODOVI

DELOVNI KOLEKTIV

Kartonažne tovarne

LJUBLJANA
Toneta Čufarja ulica številka 16

POZDRAVLJEN ŠESTI KONGRES NAŠE PARTIJE

DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE

Utensilia

LJUBLJANA, Rudnik št. 24

OBLJUBLJAMO, DA BOMO
SPREJETE SKLEPE DO-
SLEDNO IZPOLNJEVALI ZA
BLAGINJO JUGOSLOVAN-
SKIH NARODOV.

SKLEPI KONGRESA BODO
IZRAŽALI NAŠO NEOMAJNO
VOLJO ZA NEODVISNOST
IN CIMPREJSNJO IZGRAD-
NJO SOCIALIZMA!

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM ŽELIMO MNOGO
USPEHOV PRI IZPOLNJEVANJU SPREJETIH SKLE-
POV ZA DOBROBIT JUGOSLOVANSKIH NARODOVI

JUGOPETROL

DELOVNI KOLEKTIV

DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

Umetnina

LJUBLJANA, Resljeva c. 16

DELOVNI
KOLEKTIV
GROSISTIČNEGA
TRGOVSKEGA
PODJETJA
Z ŽIVILA

ŽIVILA

Ljubljana, Titova 31

pozdravlja vse delovne kolektive sorodne stroke, pro-
izvodnih podjetij in kmetijskih zadrug ter jim želi
mного uspehov pri izpolnjevanju sklepov, sprejetih
na VI. kongresu KPJ

*Naj živi šesti kongres
Komunistične partije Jugoslavije,
prepričljiv dokaz, da milijoni Jugoslovanov
zavestno in v celoti odobravaio pot, po ka-
teri nas vodi naša Partija v socializem!*

DELOVNI KOLEKTIV

TEHNOMETAL LJUBLJANA

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNA BONBONOV, ČOKOLADE IN PECIVA

Ljubljana

*Naj živi VI. kongres KPJ -
dokaz politične moči
naše Partije!*

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE BATERIJ

Zmaj

LJUBLJANA

ČESTITA
VSEM
DELOVNIM KOLEKTIVOM
IN ODJEMALCEM
V ČAST ŠESTEMU KONGRESU
KOMUNISTIČNE PARTIJE
JUGOSLAVIJE

POZDRAVLJEN ŠESTI KONGRES KOMUNISTIČNE PARTIJE JUGOSLAVIJE

NAJ ŽIVI VI. KONGRES KPJ — POBUDNIK
NOVIH ZMAG ZA LEPŠE ŽIVLJENJE JUGO-
SLOVANSKIH NARODOV. VSEM DELOVNIM
KOLEKTIVOM ŽELIMO ČIM VEČ USPEHOV
PRI IZVRŠEVANJU SKLEPOV, KI NAM JIH
BO TA ZGODOVINSKI KONGRES PRINESEL

DRŽAVNI ZAVAROVALNI ZAVOD ZA SLOVENIJO

*Naj živijo delegati VI. kongresa KPJ
— prvoborci za neodvisnost in bla-
ginjo jugoslovanskih narodov. Zato
vam obljublamo, da bomo spre-
jete sklepe tudi izpolnjevali.*

KOLEKTIV MESTNEGA PODJETJA

CEMENTNINE

LJUBLJANA, VODOVODNA C. 3

Zavedamo se velikega po-
mena šestega kongresa Komu-
nistične partije Jugoslavije, ki
bo sprejel nove osnove, smer-
nice za nadaljnji razvoj naše
socialistične Jugoslavije. Po-
zdravljamo ga s trdno vero v
našo zmago. Hkrati želimo vsem
delovnim kolektivom čim več
uspehov pri izvrševanju skle-
pov, ki nam ji bo ta zgodov-
vinski kongres prinesel!

KOLEKTIV TOVARNE ZDRAVIL

LEH

LJUBLJANA

SESTEMU
KONGRESU
KOMUNISTIČNE
PARTIJE
JUGOSLAVIJE
ŽELIMO
MNOGO USPEHA
PRI NJEGOVM DELU
IN V TRDNEM PRERİČANJU
DA BOMO
Z IZPOLNJEVANJEM
SPREJETIH SKLEPOV
USTVARILI
LEPŠE
DNI

DELOVNI KOLEKTIV

TOVARNE NOGAVIC

SAVLJE PRI LJUBLJANI

KOLEKTIV TOVARNE

ETOL

CELJE

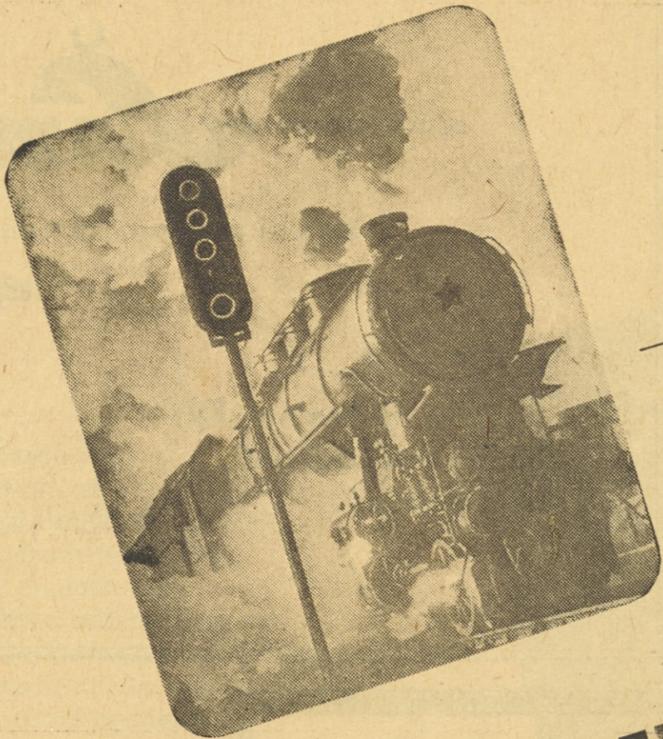
ISKRENO ČESTITA
K VI. KONGRESU KPJ
IN OBLJUBLJA,
DA BO HODIL
PO POTI NAŠE PARTIJE

DELOVNI KOLEKTIV

PAPIRNICE VEVČE

POŠILJAMO BORBENE
POZDRAVE VI. KONGRESU KPJ,
KI NAS VODI V VELIKI BORBI
ZA NEODVISNO IZGRADNJO
NAŠE SOCIALISTIČNE
DOMOVINE!
KOLEKTIV TOVARNE

**Ob kongresu
borbeni pozdravi
vsem kolektivom!**

DIREKCIJA PTT LJUBLJANA

ŽELI ŠESTEMU KONGRESU KOMUNISTIČNE PARTIJE
JUGOSLAVIJE USPEH PRI NJEGOVEM DELU TER
OBLJUBLJA, DA BODO PTT KOLEKTIVI V SLO-
VENIJI S KVALITETNIMI PTT STORITVAMI IN
Z DELOVNO DISCIPLINO PRIPOMOGLI K
USPEŠNI IZPOLNITVI DRUŽBENEGA PLANA.

**ŽELEZNIŠKI KOLEKTIVI
SLOVENIJE**

Delovni kolektiv

MESTNEGA PODJETJA

Labod

OB ŠESTEM KONGRESU ŽELIMO VSEM DE-
LOVNIM LJUDEM IN KOLEKTIVOM MNOGO
USPEHA PRI IZPOLNJEVANJU NJEGOVH
SKLEPOV ZA USTVARITEV SREČNE BODOČ-
NOSTI NAŠIH NARODOV.

LJUBLJANA

*Pozdravljamo šesti kongres
in njegove delegate!*

V VZTRAJNI BORBI ZA RESNIČNO IZ-
GRADITEV SOCIALIZMA SE UČIMO IN
ZMAGUJEMO POD PREUDARNIM IN SKRB-
NIM VODSTVOM PARTIJE IN TITA!

VELIKI USPEHI DELOVNEGA LJUDSTVA
SO NEOVRGLJIV DOKAZ NJEGOVEGA PO-
POLNEGA ZAUPANJA V SVOJO PREIZKU-
SENO PARTIJO!

S TEM, KO POZDRAVLJAMO VI. KON-
GRES NAŠE SLAVNE IN JUNASKE PARTIJE
POPOLNOMA ZAUPAMO V NJEGOVO
USPEŠNO DELO IN OBLJUBLJAMO, DA
BOMO VEDNO IN POVSOD IZPOLNJEVALI
NJEGOVE SKLEPE V BORBI ZA NAŠ LEPSI
JUTRIŠNJI DANI

**OB ŠESTEM KONGRESU KO-
MUNISTIČNE PARTIJE JUGO-
SLAVIJE ŽELIMO VSEM DE-
LOVNIM LJUDEM IN KOLEK-
TIVOM V SLOVENIJI ŠE NA-
DALJNJE DELOVNE USPEHE!**

Delovni kolektiv

SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA ZAVODA

**DELOVNI
KOLEKTIV**

**LESNO INDUSTRIJSKEGA
PODJETJA, LJUBLJANA**